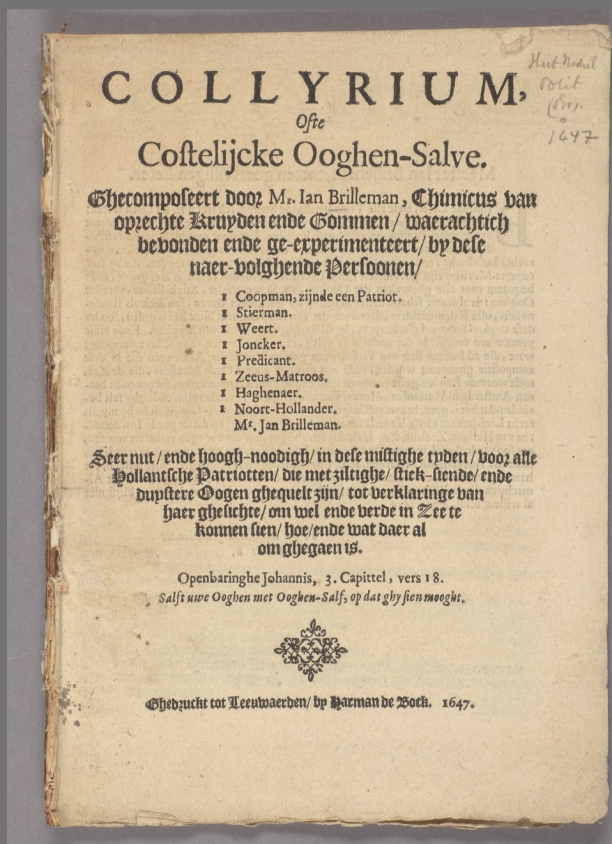

Brilleman, Jan

Collyrium, ofte costelijcke ooghen-salve, ...

Tryck // / I25 B I4 c Br. 1647

Tillkomstår 1647.

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

COLLYRIUM,

Ofte

Costelijcke Ooghen-Salve.

Hier Nihil
Sicut
(Sic)
1647

Ghecomponeert door M. Ian Brilleman, Chemicus van
oprechte Kruyden ende Gommen / waerachtich
bebonden ende ge-experimenteert / by dese
naer-volghende Personen /

- 1 Coopman, zijnde een Patriot.
  - 1 Stierman.
  - 1 Weert.
  - 1 Joncker.
  - 1 Predicant.
  - 1 Zeecus-Matroos.
  - 1 Haghenaeer.
  - 1 Noort-Hollander.
- M^r. Jan Brilleman.

Seer nut / ende hoogh-noodigh / in dese mistighe tyden / voor alle
Hollantsche Patriotten / die met ziltighe / stiek-siende / ende
dypstere Oogen ghequelt zijn / tot verklaringe van
haer ghelichte / om wel ende verde in Zee te
kunnen sien / hoe / ende wat daer al
om ghegaen is.

Openbaringhe Johannis, 3. Capittel, vers 18.
Salfi uwe Ooghen met Ooghen-Salf, op dat ghy sien mooght.

Ghedrukt tot Leeuwaerden / by Harman de Bock. 1647.

Meeſter Ian Brilleman, totten goetwilligen Leſer:

B Eminde Leſer, ende alle Vrienden die toe hooren, ick laet u E. by deſen weten: dat deſe *Ooghen-Salve*, die ick hier voorſtelle, niet en is by my ghecomponeert uyt eenighe, Fenijnighe, ofte booſe kruyden, daer door yemant 't onrecht, ſchade mochte over komen: maer verklare dat d'ſelve is ghecomponeert, van oprechte koſtelijcke, ende waerachtighe ghewaffen, drooghen, gommen &c. die by ſeer experte Meeſters zijn gheviſiteert, ende Orientael bevonden, ende is ſeer goet, ende bequaem voor alle ghebreken der Ooghen, als Schemerighe, Stick-fiende, verzilte Ooghen: ja al waert ſchoon datter Schellen op ghegroeyt waren, ſoo dick als Roofnobs, ofte Rijcx-daelders, daer door dat een Menſche heel blind kan worden, ſoo hy deſe *Ooghen-Salve* wel ghebruyckt, hy ſal ſijn gheſichte wederom kryghen. Ende offer yemant aen twiſfelde dat onder deſe Salve, eenich bedroch ofte valſcheyt vermengt ware, die adreſſere ſich aen verſcheyden gheloofwaerdighe Autheuren die in deſe ſompoſitie ghenoeamt worden, ende aen eenighe andere Oude Meeſters, die de Zee, ende vreemde Landen, gefrequeenteert hebben, ende noch frequenteren, die genouch binnen Amſterdam, Rotterdam, Horen, Enckhuuſen, &c. te vinden zijn, ende ghy ſult bevinden, dat het is oprechte waerachtighe, ende onvervalſte, *Ooghen-Salve*, welke by my, als recht Lief-hebber van 't Vaderland, is aen 't licht gebracht, op dat de goede Inwoonderen van Hollant, Zeelant, &c. Hare duyſtere oogen daer door mogen verklaert worden, om ſoo vande dwael-wegen af te raken en te konnen ſien, den rechten wech te wandelen, ende alle Boeverijen, Guyterijen, Schijn-heyligheden, ende Bedriegerijen, te mijden, tot haer eyghen voordeel, 's Landts eer, profijt ende dienſte, d'welck ons gunne Godt Almachtich, die de Blind-geboorne kan ſiende maken, Amen. Vaert wel, ende en blijft niet al willens blind, Anno 1646.

V. E. Dienſtwilligen Dienaer

M: I: B.

Coopman. T
 by u Bloore?
 Stierman. P
 ende wel luttic
 Coopman. P
 Stierman. P
 tellen hoe het co
 ſien by een go
 Coopman. W
 Weert. Soel
 Coopman. W
 Weert. Wel
 alleen te hebbe
 Stierman. P
 binnen? ſullen
 Weert. Peer
 Joncker / een
 gheen ſecrete
 ren / dat ter Z
 Coopman. P
 beletten? ſoo
 Joncker. Co
 Coopman. P
 verſaelt my
 Predicant. P
 Stierman. P
 Coopman. P
 ghen overghe
 de Want att

COLLYRIUM,

Ofte

Costelijcke Ooghen-Salve.

n Leser.

E. by desen wetter
my ghecompoleert
nt 't onrecht, schin
mposeert, van op
en &c. die by leet
s seer goedt, ende
k-siende, verzilte
o dick als Roofse-
n worden, soo hy
hen. Ende offer
cheyt vermengt
aren die in dese
ers, die de Zee,
ie genouch bin-
nde ghy sult be-
velcke by my, als
oede Inwoonde-
erklaert worden,
ech te wandelen,
jen, te mijden, toe
s gunne Godt Al-
ende en blijft niet

enaer

Q

Coopman.
Alcoom uptter Zee Jan Janz/ wanneer hebt ghy't aen ghebracht?
Stierman.

Wp zijn nu korteling inghekomen / met beter luck als wp 't jaer in
guamen/ doens hadden wy veel tribulatten/ ende ghebaer.

Coopman. Wel wat ghebaer heeft u onrmoet?

Stierman. De Dpant/ ende daer naer den Hs-ganck.

Coopman. De Dpant? hoe ben jr daer af ghekomen? wasser gheen Conboy
hy u vloore?

Stierman. Niet dan een Dozloch- Schip van Rotterdam / die ons beschermdt/
ende wel lustich wat inde Veel krecht/ doch de Dpant en dobbelde niet mis.

Coopman. Hoe ginck dat toe? ende hoe hiet die Capiteyn?

Stierman. De Capiteyn heet Claes Claesz Japn-bol/ maer om u l. te ver-
tellen hoe het toe ghegaen is / dat soude te langhe ballen / wy moesten daer wel toe
sitten by een goet byer/ want ick ben hout/ al ist in April.

Coopman. Wel hoorn/ gaen wy hier binnen/ goeden dach Heer Weert.

Weert. Goeden dach Vrienden/ wat is u belieste?

Coopman. Wy souden ons garen wat warmen/ ende wat ontnuchteren.

Weert. Beliest u daer binnen te gaen / daer is goet byer / oft beliest u een kamer
alleen te hebben/ daer ick byer laet aen legghen?

Stierman. Neen. Wy sullent soo langhe niet maken / maer wat Dolck is daer
binnen? sullen wy die niet stoozen? in 't ghene jr te doen hebben?

Weert. Neen / daer zijn maer vijff of ses luden / d'een is een Predicant / een
Joncker / een Haghenaer / en dan een Zee-varent-man dyp of dier / jr en hebben
gheen secreten te segghen / jr praten maer int ghemeen wech / van 't ghene jr hoo-
ren/ dat ter Zee al om gaet.

Coopman. Laet ons dan hier in gaen / goeden dach Vrienden / souden wy u niet
beletten? soo wy ons hier wat warmden?

Joncker. Comt by in/hier is plaets genoegh/mijn Doztjen sal wel wat schicken.

Coopman. Soo / soo / al ghenoech / wy hebben ghenoech plaets / nu Stierman
verhaelt my nu eens/ het weder varen van u reyse.

Predicant. Van waer komt den Drient?

Stierman. Ick ben korteling uptter Zee ghekomen.

Coopman. Maer vertelt ons eens wat renconteren u 't boozleden jaer onder we-
ghen overghekomen zijn / als ghy metten Hs-ganck in't Texel in quaemt / doen u
de Dpant attacquerden.

4
 Stierman. Als wy den 27. Januarj 't boozleden jaer wt Wschit liepen / soo ver-
 bielen wy den 1. Februarj / ontrent de Wol-sacken / op 't Land van Schoutwen / al-
 daer quamen ses Dupnkerckse Fregatten by ons / ende hielden den heelen nacht by
 ons / sonder pets te attenteren / des anderen daechs s' mozgens metten dach / qua-
 men de Dupnkerckers alle ses ghelijck op onsen Conboper af / ende tasten hem sel-
 Schepen / die schut op hadden.

Predicant. Hoe langhe duyde dit ghebecht wel ?

Stierman. Dat duyde tot sabonts dat de Sonne onderginck.

Predicant. Verliet u de Vyant doens ?

Stierman. Jase Domine / maer niet gheheel.

Predicant. Hoe niet gheheel / quamen sy dan s' nachts weder ?

Stierman. Dien nacht niet / noch den volgenden dach oock niet / want doen was
 het heel mistich / maer den dach daer aen sijnde den 4. Februarj / soo saghen wy dat
 sy doens met haer sebene waren / ende wy misten den Ghenerael van onse Coop-
 baerdye-Schepen / daer wy beducht om waren / bzeefende dat hy ghenomen / ghe-
 soncken / ofte beronghelucht mocht zijn / maer verstonden daer naer / dat hy in salvo
 was.

Coopman. Ep stierman vertelt ons hoe het boort af ghelooopen is.

Stierman. Wel den 4. s' mozgens metten dach / gisten wy goelijckjens / neffens de
 Mase te zijn / want het hadt den boozighen dach ende nacht / door de mist stillekens
 geweest / ende elck had ghenoech te doen gehad / met splissen knoopen / ende te repa-
 reren / tgene schaloos geschoten was / soo dat wy niet veel vaerts en hadden konnen
 maken.

Coopman. Maer wat deed de Vyant ?

Stierman. Die hadden van ghelijcken ghenoech te doen / want sy hadden oock al
 schade gheleden.

Predicant. Quamen sy niet weer by u ?

Stierman. Boozfeker quamen sy weer by ons / met het lunnieren banden dach /
 ende tasten onse Conboper / met haer seben Schepen 't sebens aen.

Predicant. Tasten sy geen Coopbaerdye-Schepen mede aen ?

Stierman. Neen. Int eerste niet / sy liepen eenige Coopbaerdye-Schepen booz by
 die het al op wilde geven / daer riepen de Dupnkerckers tegen / Bougger wy en wil-
 len u noch niet hebben / wy moeten eerst dien grooten Bougger hebben / wijsende op
 onse Conboper / dan sullen wy u wel krijgen / ende vielen alsoo als rasende honden
 op onse Conboper aen / schietende met grof Schut oft gedondert hadde / doch Capi-
 teyn Claes Juyt-bol met zijn Maets en stonden oock niet stil / maer gaven weer
 soo lustich trouf op haer dat de Vyant eyntelijck wat schou begon te werden.

Predicant. 'Twas wonder dat sy het Oozloch-Schip alleen aen tasten / ende de
 Coop-baerders lieten varen :

Stierman. De Vyant had in 't sin (soo wy mercken konden) onse Conboper eerst
 te vermeersteren / ofte inden gront te schieten / ende dan / den Herder geslagen zijnde de
 Schapen al te mael op te eten.

Predicant. Hoe liep het boort af ?

Stierman. Dit gevecht dat seer furieus / ende booz onsen Conboper hart ende dan-
 gereus

gerens was
 hart / soude
 als wannee
 ten en konn
 soe diekma
 geslagen wa
 Coopman.
 Stierman.
 te die door
 dery en hadd
 Coopman.
 Stierman.
 Herfs / ende
 Wijnjens / u
 Predicant.
 Stierman.
 ten bage booz
 waer ende do
 booz te wese
 staet / nu de
 zeven dach
 ghetweest wa
 naer van ond
 soo veel te do
 onder Water
 het Water e
 aen tasten s
 wel dancken
 haer soo veel
 Zeeu. Hat
 Stierman.
 de derrick gl
 de Capiteyn
 meer bande
 meenden dat
 Hagenaer.
 bochten.
 Stierman.
 ik ble hame
 sin / Abous
 Hagenaer.
 mit een goude
 booz haer extr
 Stierman. So
 de couragie ben

gerens was (want wy en dochten niet/dat hy daer af gekomen/ ofte soo lange ghehart/ soude hebben/) durfde van smozghens vrouch/ tot by naer totten avondt toe/ als wanneer den Wyant siende dat sy hem niet vermeersteren ofte inden gront schieten en konden/ oock noyt geen slauharticheyt aen hem en konden mercken / maer soo dickmael sy hem aen tasten/ seer couragieuselyck met groote schade te lijden/ afgeslagen werden/ hebben hem epntelijck verlaten.

Coopman. Binck de Wyant doens soo dooz?

Stierman. Iase Heerschap/ maer sy namen noch 4 Coop-baerders van onse Wdote/ die dooz ongeluck/ ofte verbaestheyt/ malkanderen aen boozt geraecht waren anders en hadden sy gheen noodt ghehadt.

Coopman. Wat booz Schepen waren dat?

Stierman. De Schippers die ghenomen werden waren / Jan Sanderz/ Job Wertz/ ende Marten Gerbantz/ dese drie waren van Rotterdam/ ende eenen Jan Wijnjens/ upt Noort-Hollant.

Predicant. Kost u Conboper die niet ontsetten?

Stierman. Domine/ ick en weet niet wat ick u daer op antwoorde sal/ 'tis te slechten bzage booz een wijs Man. Maer wy zijn in dit Landt dat wel gewent yder die praet ende oorbeelt bande Zee soo 't hem inde sin valt / ofte soo hy meent dat het behoort te wesen/ ende verstaent haer soo wel als een Koe haer op de Muskelliaet verstaet/ nu Domine wat dunckt u? een Man die twee daghen / (met een Schip) den eenen dach tegen ses Duppkerchers/ ende den anderen dach tegens seven slaechs is gheweest wat kan die meer doen? Onse Conboper was soo doozschoten ende dooznapt van onder tot boven/ dat het schier geen Schip en gheleech/ de Maets hadden soo veel te doen als sy halsen kosten/ met pompen/ balken/ ende gaten te stoppen/ die onder Water gheschoten waren/ om het Schip boven te houden. Doozts hingh al het Wandt ende Zeylen en svingherden / dat de Maets gualijck wisten wat sy eerst aen tasten souden / en praet sy noch van ontsetten Domine? Sy mochten Godt wel dancken booz dat hy haer selfs ontset hadde/ van sulcken stercken Wyandt / die haer soo veel Volcx af-geschoten/ ende soo reddeloos ghemaecht hadde.

Zeeu. Had het Oozloch-Schip veel dooden ende ghequetste?

Stierman. De Maets hebben my gesept datter 9 int gebecht doot bleven / ende in de vertich ghequetst/ waer van datter int inkomen van het Texel noch drie sturven/ de Capiteyn was oock in sijn been gequetst/ daer hy van gestorven is/ offer nu noch meer bande ghequetste Maets gestorven zijn / dat en weet ick niet / maer de Maets meenden datter noch al sommencken prikkel liepen /

Hagenaer. Stierman naer dat ghy dat vertelt / soo heeft die Capiteyn bzaef ghebochten.

Stierman. 't Is alsoo waer / alsoo geschiedt (ghelijck ick daer verhaelt hebbe) als ick die kanne hier aen taste / Ick heb het met mijne eygen oogen altemael aenghesien: Abous Maet /

Hagenaer. Ick dank u seer/ Stierman/ wel de Heeren behoorden dien Capiteyn met een goude Kerting te vereeren/ ende syne Maets/ met eenighe Maenden gagie/ booz haer extraordinaris wel doen /

Stierman. Soo sy dat niet gedaen en hadden/ soo souden sy andere eerlijcke luyden de couragie benemen / om in dierghelijcke ghelegentheyt oock soo te doen / men kan

6

tot Rotterdam ende elders / wel een Schypte bybuch / en andere Kackhiel een goude Ketting geben / booz dat sy het Schip / met loopen / booz twee a byp fregatjens / gesalbeert hebben / soud' men dan sulcken man die soo bzaeff gevochten heeft geene bereeringe doen.

Schipper. Ja 't is 't Amsterdam oock wel geschiedt / maer wat salmen seggen / de Heeren worden so nimencken qualijck onderricht / sommige en verstaen 'thaer niet / eenighe doent upt gunste / ghelijck het soenen int Gast-huys toe gaet &c. ende dan (denck ick) deelen de sulcke mede banden buyt.

Predicant. Dat ober-geflagen / laten wy bande Heeren niet seggen / maer seght my eens Stierman / de wijle dit gevecht soo lange gheduyrt heeft / ende soo dicht booz 't Landt geschiedt is / soo geeft het my wonder datter gheen van onse Oozloch-Scheyen / op 't gheschiet aen en quamen / om u te ontsetten.

Stierman. Wy en hebben niet een Oozloch-Schip ofte Crupffer vernomen. Zeeu. Dat gheloof ick wel / daer en heeft 't boozleden jaer den gheheele Winter by naer / niet een Hollants Cust-Schip / in Zee gheweest / ende de Hollants Crupffers en richten oock niet veel besonders / teghens de Dupnkerchers upt /

Predicant. Jongman ghy spreekt soo wat henen / soudt ghy dat wel betwysen konnen?

Hagenaer. Van datter doens meest den heelen Winter gheen Hollantsche Cust-Scheyen in Zee en zijn gheweest / dat is goet te bewysen / heeft niet den Admirael Tromp dien geheelen Winter inden Haech gaen wandelen?

Joncker. Wel den Admirael en kan altydt in Zee niet zijn / Zeeu. Dat is waer / maer sijn Schip / ende meer andere Hollantsche Scheyen van Oozloge hebben eenighe Maenden / int Goereerse-Gat / in Helboer-fluys ghelegen / Coopman. 'T is soo / de Scheyen hebben daer langen tijdt ghelegen / met alle haer Volck tot groote kosten van 't Landt / sonder eenighen dienst te doen / ondertusschen heeft de Vpandt-groote schade in Zee gedaen / ende vele Scheyen genomen dat my / ende veel meer andere / wel smert.

Stierman. Ist wel te rekenen wat Scheyen / en Bypsen de Dupnkerchers dien Winter wel hebben ghenomen / alle de Gebangen-Huysen saten in Vlaenderen vol arme ghevangen Marroosen / daer wy van Vrouwen / Kinderen / ende Ouders alle daechs 't gheklach van hoorzen.

Hagenaer. Dat en hoorde Tromp niet / dat en raecht hem niet eens aen sijn zijde-kleeren als hy maer langs / ende buyten den Haech / met sijn Charrosse mach gaen wandelen / ende spanderen ryden / soo is hy wel te byden / hy docht myn Schip leyt in Helboer-fluys / met 200. Man in dienst / daer van datter den meesten tijdt / gheen dertich 't Scheep en waren / daer van sullen de onkosten bande Charrosse wel verballen mogen / 't is booz hem Wap op Renten /

Joncker. Wie seyt dat / datter den meesten tijdt / gheen 30. Man 't Scheep en waren.

Zeeu. Dat heb ick gesien dien Winter / dat Martens Schip / booz Helboer-fluys op stroom lach / datter qualijck dertich Man 't Scheep waren / soo dat hy aldien / datter een Storm ghekomen had / het Schip groot perikel soude gheleden hebben / waer ober de Lieutenant vanden Vice Admirael Witte / aen Martens Lieutenant Volck presenteerden ober te gheben / om het Schip te verskeren.

Noort-

Noort-Holl
Amsterdam
was / eben
daer booz
kan my
te segghen
Schip mel
Hagenaer.
Jondt noch
laet de gan
alleen de sch
moeren no
Coopbaer
gheromen
Joncker. A
toe gaen? H
Hagenaer.
conditie aen
Lant liggen
mede al te m
Joncker. A
gghen ende be
Hagenaer.
de bozstel-lun
Coopman. 9
is ghy wylde
ter kommen k
Brilleman.
in Zee liecht
den Wil / W
Joncker. A
Willeen ende
Brilleman.
mede een aen
een Schijit
Boozder-S
ende soo ben
ich ten oock b
Smeeders /
wel dit haer h
in verdam op
men Crump
pore banden / d
ghedat hadde
Woolen / end

Noort-Hollander. In het Terel / ende de Ballich / hebben dien Winter oock al Amsterdamsche Cust-Schepen ghelegghen / die / al hoe wel al haer Volck in dienst was / ebenwel luttich volck aen boort hadden / soo dat de Schepen by wat prikkel daer doot liepen / by onse Heeren en soude dat soo niet verstaen worden / maer ick en kan my niet genoegh verwonderen van den Admirael daer men soo veel van plachte te segghen / dat soo naertstich ende soo gau was / dat die soo aen Landt bleef / ende sijn Schip mede.

Hagenaer. Bleef hy alleen aen Landt / daer waer weynich aen ghelegen / maer hy hondt noch sijn Schip / ende meer andere Schepen / tot groote kosten aen Landt / ende laet de gantsche Zee open / ende de Negotie verlozen gaen / waer doot 't Landt niet alleen de schade en lijdt / van d' Oorloch-schepen / ende Volck te onderhouden / maer moeten noch missen het inkomen / dat sy trecken souden / bande goederen / die by de Coopbaerde Schepen in gebacht souden worden / die nu doot Tromps versump gheromen sijn.

Joncker. Wel hoe / kan den Admirael Tromp dat alleen ghebeteren? hoe soud dat toe gaen? Hy kant niet alle versorghen.

Hagenaer. Hy moet dat al versorghen / hy heeft hem sulcx barmeten / en is op die conditie aenghenomen / maer hy en bleef niet alleen / met sijn Schip ende Volck / aen Landt liggen / dat hy niet behoorde te doen / maer liet d' andze Schepen bande Custe / mede al te mael inkomen /

Joncker. Wat heeft hy met andere Schepen te doen? Hy moet boot sijn selfs versorghen ende verantwoorden.

Hagenaer. Boort eens Joncker / ghy verstaet u beter op een deel halve vaten / ende de boestel-kuyt / als op 't deboir van eenen Admirael.

Coopman. Al sachtjens / jonge Luy / laet my u eens onderrichten wat van dit stuck is / ghy luden soudt te heftich worden / den Admirael boot eerst / die had het wel beter konnen klaren.

Brilleman. Hier Brillen. Brillen van alle Gesichten / en Verrekyckers die wijdt in Zer lichten / Goeden dach mijn Heeren al t' samen / is hier niemant die eenen goeden Brill / Verrekycker / ofte kostelijck Oogh-salbe van doen heeft?

Joncker. Wat is hier met jou Brillen / en Ooghen-salbe te doen / loopt / met jou Brillen ende Ooghen-salbe / op den Boort / aen een Galch.

Brilleman. Hoe baert jy dus Monsieur / al heb jy een Felsen kleet aen / ick hebber mede een aen / dan ick hebt mijne op de kleene Beeste-marckt ghekocht / daer was een Schijt-Balck / ofte Black-schryter / (als jy moghelijk mede bent) die was by Donzder-Son verhuyst / ende sijn goet en kleeren werden in 't Boel-huys verkocht / ende soo ben ick daer aen ghekomen / dan ick heb hem mede niet veel te verwoyen / ick ben oock boot mijn Buzzen op ghestaen / doot dien ick met andere Brassers / ende Smeeders / wat te veel oingingh / soo most ick Amsterdam mede rupinen: ebenwel dit kleet houdt my noch al wat in eeren / lest sepde my een Man dat hy my te Rotterdam op de Doelen / in dit kleet / uyt-gheschildert / ghesien hadde / sittende op eenen Triumph-waghen / ende dat Mars, met eenen Satir boot my gheboept lach in pferre banden / de Postume aen mijne rechterhand / die ick by de boortste Hay-locke ghebadt hadde / den Rijckdom aen mijn sincker zyde / die my goude Kettinghs / Medallien / ende kostelijcke Juweelen presenteerden die ick mette sincke handt greep /

8
 greep / Reptunis die met sijne waghen achter my quam / ende om den houck / van
 al dit / ende noch meer ander ghesnoz / keeck / scheen hem te verwonderen / vanden
 Bulle-back soo wzeet sach hy daer upt / het stont my al wel aen wat die Man tot my
 seyde / een dinck was my ebenwel wat odieus / dat is / dat hy seyde dat ick met mijn
 slincker-hant naer de Kettinghs / Medalien / en Tweelen greep / my docht of hy
 daer met segghen wilde / dat ick hadt / ende noch socht / mijn goet met ongerechte
 middelen / en quade practijcken te bekomen / want slinckre ganghen worden mette
 slincke hant beduyt / niet tegenstaende / ick gingh daer datelijck naer toe om te sien
 wat van die Schilderpe was / want ick dacht dit sal moghelijck een boozteycken zyn
 dat ick noch tot groore Staet ende Rijckdom sal komen / maer als ick daer quam
 ende de Schilderpe wel besach / soo bedroufsden ick my meer als ick my te bozen
 verbljdt hadde / want ick en konde anders niet sien of het was Jaquemo Pinto. dien
 Italiaensche Meester / die soo goeden balsem verkoopt / dan daer was een Man /
 die daer by noch ander volck int ghelach sat / die seyde my dat het den Admirael
 Cromp was / ende als ick mijn Byl op setten / soo gheleek sijn aensicht wel het
 Mombachis dat Jaquemijn Jadot pleecht aen te hebben / als hy / mette Franse Com-
 medianten / de Fars speelden.

Hagenaer. Dat is waer Coopman / ick en heb mijn leven gheen aenghesicht ghe-
 sien / dat beter dat Mombaches gheleek / als 't aengesicht van Cromp / ick geloobe
 dat sijn Moeder van dat / ofte diergelycke Mombaches / moet verschickt zyn ghe-
 weest / als sy van hem swaer was.

Predicant. Ep laet ons / onsen tijt met dien mallen praet niet versipen / mijn
 Heer u lieden seyde terstont / dat het den Admirael Cromp / wel anders hadde
 konnen klaren / wat most hy dan ghedaen hebben ? tot bebeylinghe bande Zee?

Coopman. Hy en hadde / met alle de Schepen van Oorloghe / niet behooren in te
 konnen ende den heelen Winter te blyven ligghen / ghelijck hy ghedaen heeft / maer
 hadde moeten ordze sellen / datter / 8 a 10 Schepen booz 't Winter-sapsen boozsien
 hadden geweest van Victualie / ende andere nootwendigheden / ende d'selbe Sche-
 pen / in twee Esquaders / op de Canaal / inde hoofden / Custe van Vlaenderen etc.
 hebben doen Cruppen / soo en souden de Dupnkerckers / soo stout niet hebben doz-
 ben upt komen / nochte onse Schepen op ons Landt aen tasten / tot groote schade
 bande byzome Coop-Luyden ende ingesetene.

Joncker. De lange Dozt ende Ysganck heeft dat belet / ende oorzake gheweest dat
 de Schepen soo lange / hebben moeten blyven ligghen.

Coopman. Hy behoorde dat al booz den Ysganck versoght te hebben / hadt hy 't
 verstant ghehadt / dat een Admirael behoort te hebben / maer hy / ende meest alle de
 Cust Schepen / komen hier / int periculeuse vanden Ysganck / in / hoe plechtent de
 Admirael ende Commandeure booz desen te maken ? als sy sozghen hadden / datter
 Ys int Landt soude wesen / soo Victualieerden sy hare Schepen booz een maendt /
 2 a 3 in Engelandt / ende bleven in Zee dienst doen / sonder de Schepen in sulck
 ghebaer te stellen / als op dat jaer / tot ondienste / ende groote schade / van 't Landt /
 ghedaen is.

Joncker. 'T is wel gheseyt / in Enghelandt te Victualieren / waer sal den Admi-
 rael ende de Capiteynen daer gelt toe krijghen in Enghelandt ?

Hagenaer. Het en gebzeecht haer aen gheen gelt / de betalinge gingh doen soo wel
 dat

dat niemant bande Capiteynen (ick laet staen den Admirael) haer te beklagen hebben/hoe maectent d'andere Admirael's ende Capiteynen dooz desen? doen de beta-linghe soo wel niet en was? Den Admirael heeft credijt ghenouch in Engelandt / al en hadt hy gheen gelt/ hoe heeft hy 't op andere tyden gemaecht? als hy onder 't pre-tert / van syn Scheyen schoon te maken in Engelandt ginck Bloys slaen / ende groot laten baken / waer over den Agent Coznelis Bosch / die tot Douvres leydt/ ghenouch (aende Vice Admirael Witte wiste te schryven) dat de Engelsche Coop-lyp daer over smaelden / dat hy om syn buyt ghelwin (verkoztende ons Lants con-sumptien) daer onnuttelyck synen tydt versteet / ende de Coopluyden in Zee / haer goet liet nemen.

Schipper. Ja liebe vrienden 't is altydts met Tromp te doen / ten is van heden noch van gisteren niet / dat hy hem uptter Zee maecht / tegens datter de Opant sal inkommen / 't is dit jaer noch al rebelyck toe ghegaen / de Dupnkerchers hebben dit saysoen maer 3 a 34 Scheyen ghenomen.

Zeeu. Hadden onse Crupsters niet in Zee gheweest sy haddender wel meer ghe-nomen.

Hagenaer. Wel Schipper seght ghy 't is dat jaer noch al wel toe ghegaen / ende hebben de Dupnkerchers / 3 a 34 Scheyen ghenomen? als hier voortyts maer een leur van een Schip/ ofte Bups 3 a 4 genomen was wildeme de Admirael's / Com-mandeurs / ende Capiteynen bangen ende hanghen.

Schipper. Ja ick seggh wel toe gegaen / ten aensien van andere jaren / ende princ-plel ober 4 jaren / doen namen de Dupnkerchers in de Maenden van October / November / December / January ende February / wel by de 80. Scheyen / daer onder 8. Moscovie-baerders / (ende een Conboyer) daer icker een van was / dat my te-ghenwoordich noch smert.

Coopman. Ick heb van dat / ende meer andere jaren / oock noch wel geboelen / men behoorden op't stuck bande Zee wel beter toe te sien / maer het schijnt datmen in dit stuck blind is /

Brilleman. Wel laetse van myne Oogh-falf / Brillen / ende Verre-lijckers koop-pen / die sullen haer oogen wel stercken / ende klaer gesicht maken / om te sien watter in Zee omgaet / indien sy niet al willens blind en willen zyn / Abous een halffen / ist quaelyck gheseyt Maer?

Zeeu. Laet komen / alwaert een heeltjen /

Joncker. Hoe leyt dese Dent al weer en raest met syn Brillen / kijckt den hont eens achter in met jou Brillen / wat verstant heb jy bande Zee.

Brilleman. Wel stroo Joncker / my dunckt aen jou spraeck datje van Delft bent / wel Kachtiel / wat versta jy jou daer op? Jy meucht verstant vande Borstel ende Bzout-kuyp hebben / moept jou daer mede / wat heb jy van mijn Brillen te seggen / jy sult die wel haest van doen hebben / want soo ick sien kan / soo heb jy al wat Cals's oogen / jou Moer moet van een half verschickt zyn gheweest.

Predicant. Al soetjens Vrienden waer toe dienen dese Schimp-woorde / laet ons wat bande Zee discouren / naer ick upt D. I. propoosten kan oordeelen / soo zijnder nu kozteling alle jaers / veel Scheyen / by de Dupnkerchers ghenomen.

Stierman. Ja Domine al meer als men wel meent / soo Conboyers / Coop-baer-ders / Bupffen / Disschers ende andere / dat soud' D. I. konnen hoozen inde Steden

10
 ende Doopen/die ter Zee Negotieren/Handelen/ende Peeringe doen/als Amster-
 dam/Rotterdam/Hozen/Euchhuyfen/Medenblich/Edam/den Bziel/Schiedam/
 Delfs-haven/Maeslups/Vlaerdingen/ende voorts in Zeelant/ende Vriesland/W
 I. en hoorz dat soo niet inde Landt-steden: maer nochtranz elck mist het spne / ende
 noch en dozben de Coop-luy niet klaghgen/uyt bzeese van haer Credijt te verliefen.
 Hagenaer. Ick heb van verschepden Coop-luyden ende Schippers hoorzen seg-
 gen/ die curiens daer in waren gheweest/ datter meer Conbopers/Coop-baerders/
 Bupffen/Differs/Ec. By de Dwyckerckers ghenomen zijn gheweest/ terwyle dat
 Marten Admirael is gheweest/ als inden heelen tijdt van Oorloghe/ ende dat dooz
 versupn/lang leggen/ende wandeboiren van Martens ende andere/ die dooz spnen
 quaden boozganek/ mede geen goede oozze en houden. Want die dencken soo booz
 ghepepen/ soo na ghedant.

Joncker. Wat wil jy van dit leggen/soo veel praten/of het dat jaer/dooz onheyl soo
 gheschiedt is/waer kondt ghy daer meer van segghen.
 Hagenaer. Altijt heeft hy doens wel 14 weken/met alle sijn Volck/(hoe wel dat-
 ter noyt niet veel r Scheep zijn gheweest) int Goereetsche-Bat ghelegen/ daer veel
 andere Cust-Schepen/ad Idem.haer oogh-merck op ghenomen / ende haren cours
 naer gestelt hebben/ want de Schepen volgen de Dyerman. Int jaer 1641. als de
 Vice Admirael Witte/ den Ambassadeur van Portugael ober gebracht hadde/ende
 Tromp aen des booznoemde Vice Admirael's Stierman/ trotselijck bzaechden / of
 sy binnen gekomen waren/om Winter laech te liggen/ waer ober Witte niet wel te
 breden zijnde/ heeft aen Tromp (op den 12. April/daer aen) int volle Collegie ber-
 weten / dat hy Tromp / met sijn Schip/ ende alle sijn Volck / doch wepnich Volck
 r Scheep/den boozgaende Winter/ 16. weken int Goereetsche-Bat had ghelegen/
 gaet bzaecht of sulcx niet waer en is/noch al meer/ int jaer 1643. als men Tromps
 Schip vertimmeren soude lach hy ses weken binnen/ eer hy eens vermaenden dat
 het Schip pets schozten. Maer doen men hem sepde dat hy in Zee gaen soude/
 doens begond hy te spzeken van timmeren / twelck noch ruyt 12 weken duyzde/
 sonder sijn Volck af te dancken / is dat niet wel gemenagteert? behalven dat soud-
 men noch konnen bewysen / dat hy op een ander jaer (ick meene dat het 1644 ghe-
 weest is) den heelen Winter/ soo in Dael-muyden als Pley-muyden / dooz-bzacht/
 onder 't pzetext van spne Schepen schoon te maken / ende niemant en derft ober
 hem/ofte sijn compositement klagen/waerom? om dat sy het Peert van Tropen self
 inghehaelt hebben / soo moeten sy oock nu luyden (by manier van spzeken) dat haer
 Stadt ende Huyfen af-ghebzant worden.

Stierman. Monsieur Hagenaer/W I. heeft noch al wat vergeten van Martens
 leggen/hy kan bzaef leggen/dat ick booz Stierman ten Harinck voer/ ick soud hem
 wel booz legghet/'t Scheep begeeren.

Hagenaer. Wat heb ick vergeten.

Stierman. Ick sal 'r u verhalen/maer daer moet eerst een kleen / (doch waerach-
 rich) Historitien boozgaen / ick sal niet lieghen / maer Man en Peert noemen / de
 Wyenden konnen daer naer vernemen/ick had een verlozen repse gedaen/ en quam
 in Engelant/daer vont ick den Admirael Tromp/met noch een Schip daer Colster
 Capiteyn op was/ die haer Schepen daer schoon gemaecht hadden/het was al wat
 hout-achtich/ in October 1642. het ghelt en schoot imp niet veel ober / soo versocht
 ick/

ick / met Capiteyn Colster-Schip / naer Hups te moghen gaen / booz de kost / by
 Tromp en woude ick niet gaen / want die is te gierich / om een Calis de kost te ghe-
 ven / ick raechten booz Passenier op Colster-Schip / wy maecten wepnich daghen
 daer naer Zeyl / komende ontrent Goustart / saghen wy ses Schepen / onder den
 Houck / ten Ancker liggen / sy ons mede siende / gingen dactelyck onder Zeyl / ende bo-
 den ons de Stebens / quamen soo recht naer ons toe / met haer groote Zeylen in den
 bandt / Tromp dit siende quam naer ons toe / om te pzeppen / ende riep teghens onse
 Lieutenant (want de Capiteyn en was niet 't Scheep / seggende Cameraetje / Ca-
 meraetje / de Caert is hier verstecken / het schijnt dat sy ons wat willen / wat sullen
 wy doen? daer op onse Lieutenant hem antwoorzen daer en is geen swaricheyt ick
 sal u wel by staen / Tromp antwoorde weerom / daer zijnder noch twee sy zijn ons te
 starck / ick soude nochtans niet garen loopen / niet garen loopen / ons Volck maect-
 ten al vast ons Schut klaer / niet twijfelende / ofte wy souden (als reden was) stede
 ghehouden / ende de Schepen inghewacht hebben.

Coopman. Of Godt wil / ghy luden en gincht immers niet deur?

Stierman. Ja boozseker ginghen wy deur. de Matroosen wachten ordze om het
 Schut klaer te maecten / maer Tromp gaf last om de Blinde by te setten / ghelijck
 soek gheschiede ende lietent een streck ofte twee bande wint rupmschoots met losse
 boelighx / boozt gaen tot Plepmupden int west Comfoz toe.

Coopman. Maer wat ick hoor? wat deed de Vpant doens?

Stierman. Als de Vpandt sach dat hy ons niet beseplen en konde / staken sy by /
 want sy sagen den wint een Bloot Schepen / daer sy naer toe liepen.

Zeeu. Dat is waer / dat waren wijlders / met een Conbop / upte boucht / maer
 wijlder hielen stee.

Joncker. Dat ghelooft ick wel sy lud waert een geheele Bloot / ende den Admiraet
 was maer twee Schepen.

Zeeu. Maet sy praet als een half / ende en weet niet wat het beduyt / 't is wel
 waer / wy waren een Bloot Schepen / maer niet al Oozlooch Schepen.

Joncker. Hoe veel Oozlooch Schepen waer sy dan?

Zeeu. Wijlder hadden maer twee dat Oozlooch Schepen waren / Commandere
 Bancker ende Frans Jansz. d' andere waren al Coopvaerders die wy Conbopeer-
 den.

Joncker. Tlep sy lud niet mede?

Zeeu. Beget neen / dat doen wijlder Zeeuwen niet / wy boden haer de steben / ende
 sloegen tegens haer tot midder-nacht toe / doen verlieten sy ons / ende wy en hadden
 op beyde onse Schepen / boben soo veel volcx ende Schut niet / als Tromp alleen
 op syn Schip hadde / ende mosten noch de Coopvaerders bewaren.

Coopman. Maer Jesus wat hoor ick al? maer Stierman wat deed den Admi-
 rael Tromp daer naer in Plepmupden?

Stierman. Daer lagen wy ontrent 8 weken / ende met alle geluck / quam daer den
 Heer Gijfelingh / upt Brassil / met eenighe Schepen / die Conbopeerden ons naer
 Hups / ende Tromp hadt de smaeck vant Supcker / ende d'eere / quanshuys dat hy de
 Schepen in salbo ghebracht hadde.

Hagenaer. Wel mannen het gaet wel macht dypzen / het schijnt dat dese Man al
 magh doen wat hy wil / hy loopt booz de Vpandt / daer andere met minder macht
 teghen

teghen slaen hy leyt in Engelant in Goeree/ende andere plaetsen/soo lang alst hem belieft/ en 't wort hem al wel af genomen/ 't is te wonder dat het geleden wort/ dat het Landis gelt soo onnuttelich werdt verquist/ ende als de arme Differs by hem komen klagen/ dat sy booz de Heyde/ Schebelingen/ etc. ghenomen worden/ geeft Tromp haer tot antwoorde/ Vrienden als de Heeren my gelt ende Schepen bestellen/ dan sal ick u helpen/ maer als ick dat niet en hebbe/ dan en kan ick niet doen/ maer alffer proffijt booz hem selfs te doen is/ dan kan hy Capiteyn Fouran/ ende Capiteyn Jan Cheunen Slups/ met haer Schepen wel naer Vollognien seyn den/ om de Schepen te Convoeren/ die booz hem daer Schut haelden/ dat hy van 't Landt hadde gheusurpeert.

Zeeu. Dats beget de eere bande Staten wel uyt ghedraghen.

Joncker. Dat is nu gheseyt maer wanneer is dit gheschiet? ick woon mede meest inden Haech maer en heb dat noyt gehoort.

Hagenaer. Wanneer 't geschiet is Monsieur dat sal ick jou wel seggen/ ende oock waer het geschieden/ 't was op den 28. November anno 1641. opt binnen-Hof inden Haech/ booz de Camer bande Staten van Hollandt/ daer meer dan 100. personen om stonden die het hoorzen.

Coopman. Seght my eens heeft den Admirael niet Schepen en volck genouch/ ende worden die niet wel betaelt?

Hagenaer. Dubbelt ober Schepen en volck/ die wel betaelt worden beter als opt/ hy heeft wel 50. Man/ ende 10. Stucken meer op sijn Schip/ alffer te bozen op boeren/ eer hy Admirael was/ (maer hy leyt den meesten tijdt in Enghelant/ Goeree/ etc. als V. L. ghehoort heeft) ende de Dpant kompt nu maer met ghemeene/ ende perticuliere Fregatten in Zee/ daerse booz desen met Bloten van 12: 13: 14: a 15 groote Coninx Schepen/ ende eenige Fregatten/ daer by/ in Zee quamen/ welke groote Coninx Schepen nu naer Spaengien sijn/ om den Oorloch van Cathalontien.

Coopman. Hoe gaet dat dan soo toe? dat Tromp seyt/ als de Heeren my Schepen en volck geben/ dan sal ick u helpen.

Stierman. Marten Tromp is slim Heerschop/ hy siet dat/ booz sijn quaet besturen ende wandeboiren/ alle daghe veel Schepen ende Differs/ ober al van Oosten ende Westen genomen worden/ ende datter veel klachten van de ghemeente kompt/ soo dencht hy om inde goede gratie bande gemeente te blijven/ ick sal het op de Heeren schuppen/ dat die geen Schepen noch volck ghenouch en bestellen/ soo blijf ick inde opinie banden ghemeene Man/ want als die dit hoorzen/ soo sullen sy op de Staten schelden end tieren en ick sal een eerlijck Man blijven/ ende dat is Martens oude manier/ hem met schoon praetjens/ ende leugens te behelpen/ ende booz die middel andere eerlijcke luyden int lijden te brenghen.

Zeeu. Soo Stierman/ jy mooght wel soo veel segghen/ van uwten Hollantschen Admirael krijcht hy u eens onder sijn cleuben/ inde klem/ hy hanght u wel mede op gelijck hy de Schotsmans gedaen heeft.

Stierman. Ich en spreek niet bukten de waerheyt/ ende die het onder soucken wil salt soo bevinden/ daer zijnder ghenouch in Rotterdam/ die dat bewijzen sullen des versocht zijnde/ maer aengaende van hanghen/ daer sal Marten wel af blijven/ want ick sal my bande Oorlochsvaert wel wachten/ so lange Marten Admirael is.

Predicane.
Noor-Hol-
Stierman.
om maer
lunche
noch van
wien arme
sichchap/
quam te
Schotsm
ten hem
Fiscaal si
dacht/ in
darmen h
dat men d
Schepes
Joncker.
de Galed
Stierma
met de
Schepes
volck/ in
die soo s
Tromp
d'Orque
stuyche
Noor-
hor den
kreech
Stierma
was d
armer
spack
geen
Hagen
Stierma
en kon
Noor-
Predic
sake b
Stierm
op/ in
Joncke
hy en b
Stierm

Predicant. **Wat is daer van?** Ich heb ober een jaer 3 / a / 4 / daer pets van gehoort.
Noort-Hollander. **En ich mede/ laet ons die hystozie eens hoozen.**

Stierman. **Is nu een jaer 3 a 4 gheleden / datter een Schotsman tot Rotterdam / een maent gelt ontfanghen hadde om met Tromp te dienen / (want kloucke Peerlantische Maers / en willen by hem niet baren / obermits sijn schjael schaffen ende dat noch van half verdozven Dictualie / ende quade ordze binnen Scheeps-boort) in desen armen Schotsman / die geen gelt gewent en was te handelen / is by eenich geselschap / te hier / gheraecht / altoer hy beschoncken werde / soo dat hem het Schip quam te ontbaren / daer naer ghebeurde het dat Capiteyn ter Haeff / den selven Schotsman huypden / die wederom wat te lange aen Landt bleef / soo dat de Capiteyn hem liet foucken / door sijnen Schryver / ende tot de gheweldighen bzingen / de Piscael siende dat de schult van desen armen bloet / niet moet-willich / ofte met boozdacht / maer door onnoosel versum / gheschiedt was / ende oberfulcx niet redelijck / datmen hem sware straffe soude aen doen / adviseerden mette Heeren van't Collegie / dat men de Schotsman soude op de Custe onder de Vlagge seynden / om albaer met Scheeps-recht ghestraf te worden.**

Joncker. **Heestmen 't Scheep ander richt als te Lande? dien Man had immers de Galej verdient.**

Stierman. **Hola dat en staet inden Articul niet / daer staet wel dat alle de gene die met des Heeren gelt doorloopen / aenden lijbe sullen worden ghestraf / ende als Schelm naer gheschreven / dat en is niet ghesep mette Koozde datter de doot naer volcht / maer wel dat de gene die niet vechten en wil als men by de Wpant kompt / dat die soo sullen gestraf worden datter de doot naer volcht / Ende ich laet Marten Tromp hen eens wel bedencken hoe het met hen stont doen hy Don Anthonis d' Oquende wel hadde konnen aen boort komen had hy gewilt / (soo als al de werelt thuycht die 't ghesien hebben) ende niet en dede /**

Noort-Hollander. **'t Is waer den Articul houdt soo / maer verhaelt ons eens boort hoe den Admirael Tromp / met desen Schotsman handelde / als hy hem aen boort kreech.**

Stierman. **Dat sal ich u verhalen / Ich diende doens op een kust-Schip / ende was doen mede onder de Vlagge / ende aen Tromps boort / soo haest en werdt den armen Man niet boort hem ghebracht oft 't eerste woorz dat Marten tegens hem sprack / waren dese / ofte diergeijcke / Wel zy dy daer? ghy sult hanghen alwarender geen Schotsmans meer inde Werelt /**

Hagenaer. **Wat antwozden den Schotsman daer op?**

Stierman. **Och Heer / den armen mensch was soo verbaest / dat hy niet spzeken en kond.**

Noort-Hollander. **Hoe gincht boort toe.**

Predicant. **Ich en hoop immers niet dat Tromp den armen man om soo kleenen sake deed hanghen / dat waer te wreed / ende niet Christelijck ghedaen.**

Stierman. **Heen Domine hy en deed hem niet hangen / maer hy hing hem selber op / met hulp van eenighe Capiteynen /**

Joncker. **Soo soo / gaet byz groff aff / hoe soud den Admirael een man op hangen / hy en vermogh geen man te hangen / sonder toe stemminge van sijnen Christ-kaet /**

Stierman. **Hoozt eens Drient ten gheschiede niet sonder toe-stemminghe banden**

14

Chrijf-raet maer hoe die toe stemminge gheschieden/ dat sal Godt 't sijner tijt wel voordeelen/ daer waren een deel/ ofte meest alle de Capiteyns/ die by manier van spraken/van Tromp genouch daer toe gedwongen werden/ met d'ezegementen ende anders/ om te stemmen volgens sijne (met voozoordeel) ghesproken woorden ende hoe wel sommighe/schijn-redelijcke Capiteynen Tromp sochten te beweghen tot Verinherticheyt/ seggende dat de man een vrouw met kinderen hadde ende dat sijn foute/ sulcken straffe niet verdient en hadde/ ende oock niet in gebuyck en was soo wzeet te zyn/ ebenwel hy en was niet te versetten Marten en wilde sijn Prince-lijck woort niet retracteren/

Joncker. Wel daer uyt en volcht niet dat hy de Man selfs heeft op gehangen.
Stierman. Ick heb alijt gesien dat Tromp de strop selfs toe stelde ende met Zeep smeerde/ ende de Schotsman ober 't hooft leyde/ ende booz reden van wetenschap segh ick daer by/ dat Capiteyn Dozevelt van Amsterdam/ de strop by d'eynde nam ende seer sijn toe trock/ soo dat de Man schier onder de voet hadde gheballen/ waer ober de Vice Admirael Witte tegens Dozevelt seyde/hola!doet de Man geen roymten aen/ booz het tijt is/ ende hingen de Man soo boozt (met malkanderen) op/(den Admirael als meester-man/ de Vice Admirael ende de Capiteynen als sijne assistenten/) niet tegenstaende/datter 14 daghen/ ofte 3 weken te boozen/by de Heeren Staten Generael/ een generael pardon was laten uptgaen/ en geaffigeert/ booz alle Marroos/ die tegens desen Staet ghedelincqueert hadden/ wil y nu dit niet gelooven Joncker/ gaet en bzaecht het/ het sal u wel gesept worden/ 't is oock niet langer geleden als den 7. Meert deses jaers 1646. dat Maertens Schip soude beraelt worden int Goereetsche-Gat (want daer is het Schip meest ende sekerste te binden) ende hem een Marroos aen boozt gezocht werde/ die wat ppen gestelt/ ende een bande Gheweldige Dienaers/ tot Rotterdam ghequeert hadde/ waer ober den selven/den voozleden/ heelen/honden Winter lanch/sonder byer by hem te konnen hebben/had int Gebangen-Huys gheseten: Maerten den Man aen boozt heb- bende/wilde den selven noch meer doen straffen/ ende als de Heeren die de betalinge deden/ daer booz spraken/ seyde Tromp mijn Heeren/ ick hebber hier 't Scheep/ mette koozde gestraft datter de doodt naer volghde/ die het soo wel niet verdient en hadden als dese/ende nochtans/niet teghenstaende dese Man/dooz syne langduyze ghebanckenis/als verhaelt is/ booz soo kleene misdaet/ straffe genouch had ontfan- gen/ende dat de Heeren Commissarisen bande betalinge/booz de Man spraken/ liet hem Marten ebenwel des anderen daechs/ zijnde Sondach (als de boozschyeben Heeren vertroocken waren) bande Aheede woone en met het natte gat booz de Mast setten/ ende wel ter deghe Leerzen/ soo hiert Marten Tromp den Sabbath/ ende hereert Godt sulcken danckoffer/ maer Ec.

Noort-Hollander. Zoo hing Tromp selber de strop om des Schotsmans hals? soo booz ick wel slaept onse Richt Berck-hout by een Beul/hadden wy dat ghewe- ten men soude se aen hem niet ghekoppelt hebben/ wy hadden haer veel lieber mette Doeten boozwaert/naer de Kercke sien d'zagen/als aen hem te trouwen.

Hagenaer. Ja wast noch een Beul/ maer hy en is maer Beul-knecht.

Stierman. Hoe dat?

Hagenaer. Ick hebbe/ ober eenigt tijdt ontrent 7 jaer geleden/ als de Vice Admi- rael Witte/ by 13 Duykerkers / 2. a 3 daghen lanch hadde gheweest/ ende booz
quaet

gnaet weder / op de selve niet en hadde konnen attenteren / Tromp / in een Schuyt vol Volck/ hoozen seggen/ dat hy een strop in synen saek hadde/ daer Witte aen hanghen soude/ die de Beul de stroppen naer draecht/ is dat niet des Beuls- knecht/ ofte wat Cittel hondt ghy de sulcke anders gheben?

Zeeu. Tromp heeft lust in sulck werck/ 't is ghebeurt al eer hy Admirael werde/ datter twee Maets waren/ die om eenighe kleene dilectien (uyt vzeese van daer ober ghekrast te woerden) by den Vpandt liepen/ daer sy een tijt lanck mede boeren/ ende een tijt daer naer/ vande Zeensche Oorloch- Schepen weerom ghelegen/ ende ghevangen geset werden/ Marten ondertussen Admirael woerdende/ quam hier van een lucht te krygen/ liet naer dese Maets bernemen. Maer de Heeren van Zeelant tot bermherticheyt ghenegen zijnde/ sochten de Maets (met oogh-lypchinge te verberghen/ dan Tromp daer naer sekerheyt verkreghen/ hebbende/ dat de Maets in Zeelant noch inde gewanckenisse ware sondt terstont een Jacht expres daer na toe/ met protestatie dat hy dat Volck begeerden/ om Justitie daer ober te doen) de Heeren meenende dat hy die maer en soude vande vrede laten vallen / ofte ten hoochsten Kiel-halen/ om exempel te statueren/ sonden hem die toe/ maer neen/ Marten om synen lust te boeten/ soo haest de Maets in syn macht waren/ moesten datelijck hanghen.

Joncker. Wel die hadden ommers het hanghen wel verdient/ want sy waren ober gheloopen ende hadden mette Vpandt ghedient / d'welck by alle Chryf-rechten de Galch is.

Stierman. 'T is wel waer / maer 't was booz Tromps tijt gheweest / wat had hy dan syn handen met dat bloet te besodelen? hy had de Heeren van Zeelandt / daer mede behoozen te laten begaen / die souden wel recht daer ober gedaen hebben / ofte ten minsten gemaect hebben / dat het wel gheweest had : andere Admiraels / ende Commandeurs souden haer excuseren datmen hun sulcke Luyden toe ghesonden hadde om te straffen/ ende gesept hebben dat het booz haren tijt gheschiet was : ende oversulcx daer geen Indicature ober konden hebben/ maer het schijnt dat dese Man een lust heeft/ tot hanghen ende tormenteren van d'arme Matroosen.

Zeeu. Wats seker / 't is eenighe jaren geleden / dat ick mede op de Custe diende/ datter eenige bzant Scheepjens / vande Dypnkerchers / in onse Plote/ ghesonden werden / doch deden seer wepnich ofte gheene schade / onder andere liregen wy een vande selve Bzant Scheepjens daer al 't volck/ mette Chaloupe/ uyt geblucht waren / uyt genomen twee die niet gauw / genouch geweest en hadden/ om haer te salbereren/ wat heeft Marten te doen? hy hangt dese arme bloets/ datelijck aen 't grootstach van 't Bzant Scheepjen op / sonder haer tijt te geben om Godt te bidden/ om berginghe van hare sonden/ ende doet het Scheepken (eer de Maets half doot waren) in bzandt steken / ende laet het soo/ met de Maets die noch half lebendich hinggen/ al bzandende naer de haben van Dypnkercken drijben.

Coopman. Wel wat wyzeetheyt was dat ick verwondere my/ dat ick sulcx hoorde. Hagenaar. Heer schap dat en is geen wonder / men siet / ende men leeft altijt/ in de Roomsche / Griexsche/ ende andere historzen/ dat de meeste blootste menschen/ de meeste Tyrannen zijn/ ober de gene daer sy macht ober hebben/ maer tegens haers gelijk / daer sy geen macht ober en hebben/ souden sy in haer bzouch schyten/ alster by lach.

Brille.

Brilleman. Gaet het daer soo toe? ick wedde ick my wel wachten sal onder Tromps Com mando te komen / ick had booz my genomen / aen een van mijn Reben / die in de Admiraltiept sit / te versoucken dat sy my helpen soude / aen een Schryverschap / want een verloopen Coopman / is tot vele qualitepten dienstich / maer neen nu ick dit hooze / ick houd my by mijn Oogsalbe / Brillen / Deerekyckerz te verhoopen / mijn neeringhe sal wel beteren naer ick den tijt nu aensien.

Joncker. Maer seght my sijn Man? waer heb sy dese fraye Cosymanschap ghebonden / ende hoe hoornje daer aen?

Brilleman. Monsieur Joncker ghy behouft dat soo schimpich niet te vraghen / moghelijck datter onder de uwe al zijn / ofte ghy selfs / die soo rechtveerdich aen haer goet niet gekomen en zijn / als ick aen dese Coopmanschap gekomen ben / maer om dat sy soo curieus zijt om dat te weten / soo sal ick het u verhalen: als ick vouch van hups gereyft was (te weten / ontrent Nooyder-Son) quam ick sabonts tot Wpanen / ick gingh sanderdaechs wandelen (wel verstaende naer dat ick mijne saecke by den Drost klaer ghemaecht hadde) om de Stadt te besien / soo rescontreerden ick daer al vele van mijne kennisse / die al mede om de selve oozsaecke (als ick) daer gekomen waren / 't waren meest al ghesesene Coop-luyden ende Assuradeurs etc. die gheen noot en souden ghehadt hebben / daer te moeten komen / hadt Marten Tromp / de Zee soo wel betwaert ende gesupbert als sy ons beloofden / doe wy hem hijsen Admirael maecten / maer dat obergeslagen / mogelijck Joncker datter wel eenige van u Maeghschap mede onder waren / want ick sach daer al sommige / die met bancqueteren Basserpen / ende suppen / al by wat dooz de billen ghejaecht hadden / ende soch wel niet een moy Meyken konden op trecken / dese dan vouchten my in eenen Winckel daer men dese Coopmanschap int kleen ende int gros dede / al waer alle dese Mannen elck wat gekocht hadden / d'eene een Brill / d'andze een Berrekijcker / sommige die stichsiende waren / ofte siltige Oogen hadden gehadt / van dese kostelijche Oog-salbe / ende verklaerden my dat alle dese Coopmanschappen heel goet waren / ende dat sy nu heel wel sien konden / maer helaes te laet / ick dacht in mijn selven / jae is dit soo goeden remedie tegens het dinstter ghesicht / siltighe / ende stichsiende Ooghen / ick wil sien met mijne Crediteuren te accozderen / 't zy booz 40. ofte 50: per cento / op dat ick wederom ober al by gaen mach / dan wil ick een Marsch vol van dit goet hoopen / ende gaen daer mede in alle de groote Steden / als tot Amsterdaim / Rotterdam / Hozen / Enckhupsen / ende inden Haghe / op dat een pegelijck by tijts / eer het te laet is / Oogh-salbe / ende Brillen koope: ende soo ben ick hier geraecht / maer my dunct dat hier niemant en is / die wat van doen heeft / ten ware D L. Joncker / want d'andere wasschen ende smeeren malkanderen de Ooghen.

Joncker. Ick en heb niet uwe Coopmanschap niet te doen / Edel-Luy als ick ben en moepen haer niet geene Pegotie / ofte Zee-baert / daer laet ick mijn Daer ende outste Zoeder mede om spzingen / ende mijn Moer die hout-bouck / bande Bierden die upt de Brouwerije gaen.

Brilleman. Wel koopt dan wat booz haer luy / soo moghen sy toe sien watter om gaet / eer sy mede bedrogen werden / ende dat eer sy het weten naer Wpanen moeten.

Predicant. Hoort eens Coopman 't is al ghenouch van u Coopmanschap / dzincht ghy u pyp Taback niet rust / ende laet ons niet vreden onse propoosten volghen.

Hagenaer. **Domine** daer en valt niet veel meer te seggen/ 't is meest al gheseyt als-
ment maer verstaen en wil.

Joncker. **Hola** / ghy hebt terstont gesept dat de meeste schijte-broucken / de meeste
Cprannen zyn/ ende soo ick mercken konde/ wilde ghy den Admirael Tromp daer
mede notificeren/ daer moet ghy my reden van geven/ want dat is een Man dat een
bzaef Soldaet/ ende actief bozst alle sijn leven geweest is.

Hagenaer. **Waer** heeft dat ghebleken?

Joncker. **Waert** ghebleken is: int jaer 1638. booz Dupnkercken / daer naer in
Dupns int slaen vande Spaensche Vloot / ende soo booz/ als naer / in menighe an-
dere occagie / als noch 't boozleden jaer / int nemen van eenen Dupnkercker / on-
trent Poozt Lant / ende Goustaert.

Hagenaer. **Gae** daer toonden Tromp wel dat hy een valiant Soldaet was/ om de
Man de schoenen upt te trecken / als hem een ander doot gheslaen hadde/ Capiteyn
Kingsen had die Man ghematteert eer dat Tromp daer ontrent quam / Tromp
bleef soo langhe buyten schoots tot dat den Dupnkercker hem niet meer weeren en
konde / doen was Tromp een Dupbel van een Compeer/ op een verwonnen Manz
ende de Dupnkercker sineet Tromp selver booz den bough / om dat hy tot Dupn-
kercken / thys komende/ soude mogen seggen/ dat hy vanden Admirael genomen
was / ende oock om dat hy den buyt niet en gunde aen de gene die hem soo ghemat-
teert hadde: maer had Tromp een Soldaet gheweest / hy soude de dyp Dupnker-
ckers/ die hy sanderdaechs / booz by hem sacht loopen / ende booz de wint mackelijck
aen boozt konde lenfen/ aengetast hebben/ maer daer sondt hy andere naer toe/ ende
bleef daer by een ander Mans prijs 27 uren liggen pannehoucken / om sijn tas te
vullen.

Joncker. **Den** Admirael en konde by d'andere dype Dupnkerckers niet komen/
want sijn Galioen was int boozderen / vanden Dupnkercker af ghestooten / waer
dooz sijn Bouch-spiet los was/ soo en konde hy immers niet zeplen / ende most tijt
hebben om de Bouch-spiet weder vast te maechen.

Stierman. **Joncker** hy en hadde daer gheen 27 uren tijt toe van doen / dat had hy
wel in een ure ofte twee konnen klaren / had hy een eyndt van een Cabel-tou geno-
men/ ende een Mast-woz/ om de Bouch-spiet/ booz de klampen daer de woelinghe
ghelegghen hadde/ ghelept/ ende dan beyde de eynden vant Cabel-tou / elck dooz een
Clupse inghenomen/ ende om de Betinge/ met de Spille wel aengeset/ ende dan een
crupsbentel booz steben ghelept/ daert Cabel-tou wel mede gefozdt had geweest/ de
Bouch-spiet had soo vast ghestaen / als men soude konnen wenschen / ende soo die
wat gheswapt hadde / soo kondt hy de Bouch-spiet / tot aent Focke-stach / booz af
ghesaecht hebben/ hoe klarent de Ost-Indievaerders / als haer Galioen in Zee
af-ghewozpen wordt/ ende komen soo noch wel 1000: mylen zeplen/ naer huys toe/
Schipper. **Ja** hy had dat wel in een ure of ander half konnen klaren / 't is my
eens gebeurt dat ick upt Indien quam/ dat onse Galioen/ ontrent de Blaemse Ey-
landen/ af-ghewozpen werde/ ende hoe wel dat het een stozm waepde soo waren wy
boven twee uren niet doende/ om onse Bouch-spiet vast te setten/ gelijk de Stier-
man daer verhaelt heeft/ 't was wel een groote foute van Tromp/ te blyben liggen/
daer hy soo mackelijck by de Dyant konde komen/ gelijk ick de Maets hebbe hoo-
ren seggen/ hy discouragieerde de andere Capiteynen daer mede/ die dochten konpt

den Admirael niet by de Dyaendt die 't grootste ende machtichste Schip heeft / wat sullen wy dan vytrichren/die maer Doutels ende Jachten en hebben/ ende ebenwel de andere Capiteynen werden daer ober gestraft/ende Marten en wort niet met al-len gesept/ ick weet niet wat ick daer van dencken sal/mijn verstant staer stil als ick sulck onghelijck hoor.

Stierman. Ja de andze Capiteynen zijn gestraft/ende de Zeeuwen van haer Schepen ghestelt tot naerder oorde.

Hagenaer. 't is waer / maer de Zeeuse Capiteynen hebben een Requeste / aen Staten Generael over-gegeven/om wederom geresfaureert/ en op haer Schepen/ ghestelt te worden.

Zeeu. Wat antwoorde hebben sy doch gekregen?

Hagenaer. Soo ick verstaen hebbe / soo hebbent hare Ho: Mo: in handen van Tromp ende de Fiscael Silla gestelt om haer advijs daer op te geben.

Schipper. Wel dats seker kluchtich/ wat advijs sal Tromp daer op geben/die dyp mael meer schult heeft / als al d'andere Capiteynen r' samen hebben / wel / wel 't is wel berandert hier int Landt / 't sedert het jaer 35. ende 45. salt alle 10 jaren soo veranderen/ soo sullen sommicken noch veel sien/ ende beleben.

Zeeu. Marten pleech altijd tegens de Capiteynē te seggen/ als sy klaechden dat sy pet aen stucken ghebroken / ofte van doen hadden/ wel vzienden ben sy daer om dus verlegen? ick en ben mijn leven niet verlegen/ maer nu was sy al willens verlegen/ ende al had sy verlegen geweest/ dat sijn Schip niet had konnen zeplen/ soo had sy konnen / ende behooren/ op Capiteyn Kingels Schip/ ober gaen/ ende eenige stuc-ken/ ende volck mede ober genomen te hebben/ daer sy tijdt ende gelegentheit ghe-nouch toe hadde / ende had sijn Schip by de prijs gelaten/ gelijk vooz desen wel an-dere Admiraelen hebben ghedaen/ want de Admiraelen en hebben gheen Schip ghe-trout / 't zijn al hunne Schepen / soo wel de Zeeusche als de Hollantsche / die onder hunne Vlagge zijn : maer ten was dat niet Marten die docht daer sullen slaghen vallen / daer sal ick de andere Capiteyns naer toe seyn den / (krjgen sy slaghen dats vooz hun / krjgen sy buyt / ick hebber mijn part van/ maer dat en plach vooz desen soo niet te zijn / daer de Admiraelen niet by en waren / daer en deelden sy geen buyt/ ende ten behoorden noch soo niet te zijn / want dat maecht luye ende bloode luyden/ als blijkt/) ende nemen hier/ op mijn ghemack/ het goetjen uyt de Prijs ober/ende dan moyses naer huys zeplen/by mijn wijfsen/al actie ghensoch/

Stierman. Marten Tromp/kant wel klaren/hy sal 't wel maken/'tzy waer hy is/ dat sijn Bult-sack wel sal bewaert zijn/ende seynt andere daer de slaghen vallen.

Joncker. Waer is dat gheschiedt?

Stierman. Dat sal ick u wel seggen/ 't is gebeurt niet een reys/maer dickmael/ge-lijk ick het selfs heb gehoozt ende gesien/op den 5. Julij 1643. dat wy by Hitlandt waren/daer de Dwynerckers hadden geweest met 12: a: 13 Schepen/ die wy sou-den soucken/ende beletten dat sy gheen schade/ onder de Dwyffen/ souden doen/ende wy souden/met eenen/op de Oost-Indische Schepen passen om die in salvo te vzen-gen / wat had Marten te doen? soo haest als hy vernam dat de Dwynerckers ver-trocken waren / (want sy en hadden geen kans tegens ons / alsoo wy 31 Schepen/ by een hadden) hy docht wel / dat sy achter Prlandt om / ende soo de Canaal in/weer naer Dwynercken souden Zeplen/by sondt de Vice Admirael Witte/met ses

Sche-

Scheyen/ om op de Canaal te gaen Crompffen/ daer hy wel wiste dat de Dyant/ met die 12/ a/ 13/ Scheyen moeste komen/ ende hy hield 25 Scheyen by hem daer noch- tans geen Dyandt en was te verwachten / ende als de Vice Admirael protesteerde/ re weynich Scheyen te hebben/ sefde Marten wel verachtelich/ daer kompt Capiteyn den Dpl aen zeplen / die mooght ghy mede nemen / eben of hy segghen wilde/ daer en is niet veel aenghelegen/ om een Dpl min ofte meer/ ende ich achte den Dpl/ beter Soldaet als Marten Cromp.

Joncker. Wat weet ghy dat den Dpl beter Soldaet is?

Stierman. Soo Marten een goet Soldaet ware/ die Couragie hadde/ hy en soude de Vice Admirael Witte niet ghesonden hebben/ daer de Dyant te binden was/ ende selfs blijven liggen hoetelen (met de meeste macht van Scheyen) ontrent Boc- kenes/ om de vrac bande Bupffen te prachen/ ende laten ondertuffen (dooz sijn voorszeyde pracherije) de Oost-Indische Scheyen vooz by passieren/ sonder dat sy de Bloote eens gewaer werden/ maer Capiteyn Jan van Galen/ die niet eenighe Convoyers/ by 't Collegie van Amsterdam upt gesonden was/ rescontreerde d' selve noch/ ende Convopeerde deselve binnen: so past Marten Cromp op 's Lants dienste/ Zeeu. Jae maet daer was proffyt aen vast / ende by de Dyant niet als slaghen te verwachten/ dat wist Marten oock wel/ daerom sondt hy Witte daer henen/

Joncker. Waerom wasser op Canaal meer slagen te verwachten/ als by Hitlandt daer den Admirael hield?

Stierman. De reden waerom/ heb ich daer strax gesept / ende bleeck wel / alsoo hozts daer naer/ ontrent Dooziant/ de voorszeyde 13 Dyants Scheyen/ by Witte guamen/ daer wat om ging / meer als de Grootte Spil /

Coopman. Voocht de Vice Admirael Witte / tegens de Dyant?

Stierman. Jae wel degelijck vochten sy tegens de Dyant/ want de Vice Admirael Witte nam Mathijs Trombouts/ die Vice Admirael bande Dyant was/ ende Capiteyn den Dpl / nam oock een Dyants Schip/ daer Capiteyn op was / eenen Base- laere /

Coopman. Dede de Vice Admirael Witte dit al met de seben Scheyen/ die den Admirael Cromp hem mede ghegheven hadde?

Stierman. Een Heerschap/ daer waeren noch vijff andere Staten Scheyen/ on- trent de Hoofden/ by ons ghecomen /

Coopman. Namen onse andere Oozloch- Scheyen/ geen Dyants Scheyen meer? als alleen den Vice Admirael Witte/ ende Capiteyn den Dpl?

Stierman. Een Heer / 't gincker toe / als int jaer 35. sy lieten de Blagghe / met noch een / a / twee andere bechten/ de reste bleven achter aen legghen/ kijcken.

Schipper. Daer van weet ich oock wat te vertellen/ 't is geschiet op den 20: Octo- ber daer aen / als dit gheschiet was / dat de Stierman / daer vertelt heeft / dat Marten Cromp / met een mope Bloot Scheyen in Dupns lach / ende Witte by hem / daer mijn soon opt Schip boer / soo wasser een groot Heer ofte Ambassadeur tot Calais / die most ober ghebrocht worden in Holland / Marten gheeft Witte een Acte / om met 3 Scheyen / (daer sijn Schip / een van was) ende 3 Fregatten / dien Heer tot Calais te gaen haelen / ende in Holland te brenghen / ende dan twee Scheyen / mette dyp Fregatten / naer de groote Visserije te seynden / Witte gaet onder zepl / ende laveert een stuck- weeghs upt- waert aen / daer hy van stilte / ende

om t'hy te stoppen/ten Ancker quam/ ondertuffchen creijcht Marten Tromp/ seker
 adbijs/ van Coznelis Bosch/ (die hy seiver als Agent/ tot Doubereren gestelt hadde)
 dat de Dpant/ met 12 Coninck Schepen/ int Scheurtjen/ reede lach/ om des
 anderen daechs/ in Zee te komen/ alsoo de wint vanden Zuyt- Oosten was/ wat
 had Marten te doen? hy docht/ hola! hier salt haperen/ hy sepndt sijnen Capiteyn
 Barent Barentsen/ des nachts aen Wittens boort/ om mondelinge de Acte te her-
 roepen/ ende Witte te belasten/ dat hy de twee Schepen/ ende dzye Fregatten/
 (daer hy dien Heer mede naer Hollant Conboperen soude) datelijck naer de groote
 Wifferije soude sepnden/ (soo most dan Witte/ met sijn Schip alleen/ naer Calais
 ende Hollant ghezeyt hebben) de Vice Admirael Witte weygert het/ ofte begeert
 Acte daer toe: Tromp (niet tegenstaende het adbijs van Coznelis Bosch/ als ick
 terfont gheseyt hebbe) gaet den 21 dito/ met 13 Schepen onder zepl/ naer Dael-
 mupden/ roept den Vice Admirael Witte/ int boort by zeplen/ toe/ dat hy sijn Acte
 volghen soude/ den 22 dito/ alsoo de Dpant doende was om upt te komen/ raechte
 jupst haren Admirael aende gront/ waeromme de andere elbe weder binnen lie-
 pen/ soo de Dpants Admirael sijn Schip/ niet aen de gront ghekomen en waer/
 denckt eens hoe de Vice Admirael Witte/ soude gebaren hebben/ die met sijn dzye
 Schepen/ ende dzye Fregatten/ boort Calais lach/ int Daer-water daer de Dpant
 boort by moste/

Hagenaer. Men soud haest dencken/ dat het ghemaecht werck/ tussen Tromp/
 ende de Dpant waer/ om de Vice Admirael Witte/ een affront te doen ontfangen/
 adbijs te hebben/ van sijnen Agent Coznelis Bosch/ dat de Dpant met twaelf
 Coninck Schepen/ reede lept/ om des anderen daechs upt te komen/ ende dan noch
 selfs/ met 13 Schepen/ wech te zeplen/ ende de Vice Admirael Witte met soo
 cleene macht van 3 Schepen/ ende 3 Fregatten/ (jae met sijn Schip alleen/ had
 het Witte niet geweygert) boort Calais/ int Daerwater van de Dpant te sepnden/
 wel mannen dat heeft sijn bedencken/
 Zeeu. Hoozt ghy wel Monsieur Joncker/ wat eenen sijnen Baes dat uben Hol-
 lantse Admirael is? hy en is noch niet al bloode/ hy derst noch wel doozgaen/ als
 hy bande Dpant hoozt/ dat die upt komen wil/

Joncker. Wie weet oft het al waer is?

Schipper. Ick en sal om joutwent halben/ noch om Martens niet liegen/ wil jy
 my niet gelooven/ gaet en vzaecht het de Vice Admirael Witte selber/ hy is noch
 lebend Man/

Joncker. 't Lust my niet dat te vzaghen/ den Admirael Tromp/ heeft boort Mar-
 dijck/ in Dupns/ ende elders meer/ genouch getoont dat hy een Soldaet is.

Hagenaer. Jae dat is waer/ daer soud ick jou wel wat van vertellen/ dat wy den
 tijt hadden maer die lust heeft om dat te weten/ die lese een Blau- Boucrken/ dat
 over 4/ a/ 5 jaeren upt gegaen is/ geintituleert/ t' samen- spraeck over de loffelij-
 ke daden/ gelegentheden/ ende afkompsten van den rechte wel Edele/ Manhaften/
 Zee- Helt/ Marten Harperfen Tromp/ daer sult ghy konnen lesen/ hoe frap dat het
 Tromp gelaert heeft/ boort Mardijck in Dupns/ ende elders/

Joncker. Dat kanmen wel lesen/ int Bouchjen/ dat mijn Heer Johan van Be-
 berwijck geschreben heeft/ getituleert Spaenschen/ Ferrer.

Zeeu. Wat heeft hy doch in Dupns uptgericht? ick weet dat onse Vice Admirael
 Jan

Jan Evertsen / op den 24 Meert anno 1647 / inde herberge bande Swaen / inden Hage in presentie van verscheyden Heeren (die noch int leven zijn / ende des versocht zijnde / getuygen souden sulcx gehoozt te hebben) gheseyt / ende tweemaal herhaelt heeft / dat Marten op gheen twee Canon schoten / opt by Oquendo dozven komen / ofte gheweest heeft / ende desen Heer Johan van Beverwijck schijft veel wonderlijcke leughenen van Tromp / want die de Zee-vaert verstaen ende selver van 't eerste tot het leste in onse Bloot gheweest zijn / als die ontrent Oquendo was / sullen staende houden / dat Beverwijck niet dan een deel gefabriceerde leugenen en schijft / leest eens het 18 ende 19 bladt van dat Bouckjen / daer schijft hy soo ongherijmpt / wylt ende in / d' een tegen d' ander / dat hy wel thoont dat hy een rechten suffert is / die hem de Zee-vaert so wel verstaet / als de katten het Musica / so dat in Zeelandt alle die het lesen / daer mede lachen / ende seggen heeft hy niet meerder verstant van de Mederijnen / als bande Scheeps-strydt / so mach hy wel der Eselen Doctoor zijn. Schipper. Ick heb veel gehoozt / van dat bouckjen van Marten Harpersen Tromp / soud dat noch wel te binden zijn.

Hagenaer. Ick meen ja / datse inden Haech / inde Pape-straet / of inde Gozt-straet / ofte inde Venus-straet / inde thien Gheboden / ende tot Hertmeurs wel te binden souden zijn.

Joncker. 't is een bouckjen vol leugens / maer datmen de Vogels binden konden die 't gemaeckt hebben / den Admirael Tromp soud haer wel leeren.

Hagenaer. Dien Man die 't ghemaect heeft is wel te binden / dat is Tromp selver / den anderen heeft maer de Copije geschreven / en wat soud Tromp hem doch leeren ? 't is best dat hy daer van swijght / eerder noch meer van sijn acten geschreven worden / hy woud den Vice Admirael Witte / int eerste daer mede beschuldighen / als dit Witte ter oozen quam / seyde hy teghens dien / diet hem seyde / ick wilt wel met eede verklaren dat ick het niet geschreven en hebbe / maer is Tromp belust daer toe / ick sal doen bliicken dat het alles waer is datter in staet / Joncker gaet vzaeght dat eens aende Deurwaerders ende Boden / voor de Kamer bande Heeren Staten Generael / daer heeft het Witte gheseyt.

Brilleman. Hier ben ick al weer Vrienden / wil niemant Brillen / ofte Oogh-salve hoopen / soo koopt wat van dese nieuwe Coopmanschap / die mijn Vrouw my ghesonden heeft / het is een hubs Wyf sy heeft noch sin inde Regotie / hier wat wonder wat nieuw / van

Hagenaer. Wat ist booz nieuwe Coopmanschap ?

Brilleman. Mijn wyf heeft my geschreven / dat ick booz elck een stupber moet hebben / ick machse niet minder geben.

Hagenaer. Ick vzaegh u niet wat ghy daer booz hebben moet / ick vzaegh wat het booz nieuw is ?

Brilleman. Ick hebt selfs noch niet ghelesen.

Hagenaer. Wat ist dan ?

Brilleman. 't zijn mope gedichten / van ick en weet / noch niet / wat

Hagenaer. Laet mijn eens sien.

Brilleman. Ick wilt jou wel laten sien / maer jy moet het niet lesen / of ick moer eerst van elck een stupber hebben / dan sal ick elck een gheben / want als jyt ghelesen had / en soud ick niet krijghen.

Hagenaer. Wel houdt daer / daer is een schelling / geeft nu elck een /
 Brilleman. Ich salt doen / mits conditie dat jyt eens ober luyt sult lesen / dat het
 pder hoozt
 Hagenauer.

Luyfter toe /
 Certijts twee Martens de Werrelt ontroeren
 Luther de Papen / en Rossum de Boeren /
 Nu komp den derden / Marten Tromp /
 Blinchockt Hollant / als is hy plomp /

Brilleman. Wat stater / wozt Hollant blint ? hy loo soo sal mijne Coopmanschap
 ghetrocken worden / ick wil mijn best gaen loopen naer den Haech toe / ende sien
 of dat rijcke Volck / ende groote Heeren / gheen Oogh-salbe ofte Brillen koopen en
 willen.

Joncker. Hoe staet de geck en raest wat mach hy hier al te koop bzingen ?

Hagenaer. Hier is noch al meer by / wil jz luyfteren ? ick sal voort lesen /

Joncker. Ep soep / wat meuchdy aen die buylscheyt lesen / ick en weet niet wat jz
 vanden Admirael al dichten / ende schryben mogen / 't is immers een sozghbuldich /
 neersich / ende voorszichrich Man / die sijn Charge wel waer neemt

Hagenaer. So passelijck / sijne sozghbuldicheyt / neersicheyt / ende voorszichrichheit /
 is op veel plaetsen wel gebleken (gelijck ghy nu wel gehoozt hebt) en principael / int
 Goereesche-gadt doen hy de jonge Prins / in Engelandt bzingen soude / doen was
 hy so sozghbuldich / ende voorszichrich / dat hy dooz onachtsaemheyt / ofte moerwillens
 (soo sommige segghen / die doens mette Prins / in Martens Schip waeren) sijne
 groote-mast af zepde /

Joncker. Dat kan wel gebeuren met een buye / ofte ongeluck / dat een mast buyten
 boort raecht / ick hebbe wel hoozen seggen / dat het doens buylich weer was /

Stierman. Te meer had Marten moeten toe sien / is hy sulcken Man als ghy segt /
 die goede sozge draecht / ende alles wel waer neemt / dan dat en is daer niet ghebie-
 ken dan wei 't contrarie / ghelijck ober al gheschiet is / om de waerheyt te weten /
 bzaghet die Jongman van Zee-landt eens / die was doens op Martens Schip /
 Zeeu. Wat sal ick seggen / Marten Tromp / werde genouch ghewaerschout van
 sijne Officieren / datter een harde buye quam / ende dat alle d' andere Schepen haer
 Marssels in namen / ende hy sacht oock wel / want hy geckte met het Schip van
 de Vice Admirael Witte / om dat het soo helde / en op sijn ooze lach.

Hagenaer. Wel Zeeurjen hoe ginck het boort toe ?

Zeeu. De buye naerderde ons / ende me kregghense in ons zeplen / doe rechte ons
 Wandt / ende Caliereeps / dat nieu was / soo seer / dat de Mast ober boort viel / ende
 soo de Mast niet en hadde ghebzoken / soo soud het Schip / noodsakelijck stepl neer
 hebbe moeten sincken / alsoo / sommige poozten / ofte meest alle / beneden / open
 stonden / ende onder water lagen / denck eens / hoe de jonghe Prins / te trouwen
 soude gebaren hebben /

Schipper. Ist mogelijk ? wat ick hooze / waerom en lettede / de Officieren / als
 Stierman / Schipper / Hoosbootman etc. daer niet op / die 't haer werck is / die
 wisten immers wel / dat / dat groene Wandt recken souden / ende dat de Mast dan
 daer van geen hulpe en konde hebben.

Zeeu. Het werde Tromp genouch gesept / hy seyde dat hy de Mast eens pzoberen
 most / beter daer / dan in Zee.

Hagenaer.

Hagenaer. Een brave inventie / Ick meene dat Tromp wel blijde was / dat de Mast ober boort lach / actie genouch om niet in Zee te gaen / maer met Noer lanx den Haech in een Carosse te rijden / ende de fraye Joncker te spelen /

Coopman. Ick denck niet dat den Admirael daerom is aen Landt gebleven / daer waeren immers meer Schepen / daer hy (metten jonghe Prins) konde op gaen / gelijk hy gedaen heeft denck ick wel /

Zeeu. Ja Heer / daer waeren Schepen ghenouch / maer hy bleeff by sijn Schip aen Landt.

Coopman. Ick hebber wat van gehoozt / maer gheen recht bescheyt hoe het afge-loopen is / maer seght my eens doen des Admirael's Mast ober boort was / ging hy doen metten jonghe Prins / in gheen ander Schip / om sijne Hoocheyt ober te brengen / ende op alles goede ordze te stellen / dat sijne Hoocheyt ghebouhelijck / ende in sekerheyt (soo veel doendelijck was) mochte overkomen / de welke hem soo hooch by de Prins / ende de Princesse gherecommandeert ende belast was / ende daer ons Landt soo veel aen gelegen is? dat kan ick qualijck gelooven.

Zeeu. Dat moocht ghy wel gheloooven Heer / want ick ben selver met het Schip van Marten / ende met sijn persoon / weer op gekomen / tot Helboet-flups / want had hy op een ander Schip overgegaen / wie soud dan op sijne Victualie gepast hebben / daerom moft hy by sijn Schip blijven / hy heeft het Schip soo lief / nu hy selver schaft / als menich Man sijn Wjff / hy heeft een Gram in sy Cajupt / aende Walck geslagen daer hancht hy een Schale aen / ende weecht de Botter / die de Botterliet dagelijck ghebzupcht / de Caes voor de Matroosen / de Stockbis etc. altermael self / hy meet selfs alle daechs de Erreten / Boonen / Gozt / de Cock toe : soo dat de Officieren / als Hooch-Bootsman / Schieman / Constabel / etc. niet een krupmel meer en mogen krijgen / als de gemeene Matroosen / ofte de Bottelier / ende Cock / mostent d'andere Maets / in haer Bacx minder schaffen / ja hy is soo gierich getworden / dat hy sijn epgen Suster / die een Backer inden Bziel heeft / de penninck niet gunnen en wil / om dat hy sijn Bzoot tot Amsterdam / byf stupbers op't hondert / beter koop kan krijghen / ende is soo bot daer by / dat hy niet rekenen / ofte gissinghe maechen en kan / dat hem de bzacht van het Bzoot / om van Amsterdam te brengen / by naer / ofte soo veel kompt te staen / als de byf stupbers bedzaghen.

Coopman. Dat was wel een groot misverstant / ick meende dat den Admirael Tromp een gau Zee Man was / die sijn Ampt / ende 't ghene daer toe / ende by hoozt / heel wel verstant.

Hagenaer. Ja Heer / hy verstant hem seer wel om sijn tas te vollen / ghelijck u l. daer gheloozt heeft.

Zeeu. Soo haest sijn Mast ober boort lach / gaf hy het Commandement aen de Vice Admirael Witte ober / om sijne Hoocheydt / met alle den Adel ober te voeren / ende quam met het Schip / voor Helboet-flups.

Joncker. Hoe Dupbel kond den Admirael oock varen? (alst geseyt moet zijn) sonder Mast?

Zeeu. Hoe Monsieur Joncker / heb jyt Bier alreede int hooft? wel Daer als ghy naer Delft vaert / vaer jz dan altijt met eene / selfde / Schuyt.

Joncker. Ick denck dat jou 't hooft bzapt vande Taback / want de pijp is jou noyt van de mont / maer antwoort my / op mijn bzaghe.

Zeeu.

Zeeu. Hoozt eens Joncker / het Schip en is geen Admirael maer de Man die is Admirael / hy kond met gemak wel ober geaen hebben / in een ander Schip / want booz defen en hadden de Admiraels geen seecker Schip : als by exempel / of eenich Collonel sijn Compagnie in onheyl / ofte in route gestagen / raechte / soude hy daerom geen Collonel meer zijn ? ende uyt het ghebecht schepden / ofte sijn Regiment verlasten moghen / als hy daer by blijven konde ?

Coopman. Maer wat seyde den Admirael tegens de Jonge Prins ? doen de Mast ober boozt lach.

Zeeu. Niet anders dan dat het een ongheluck was / dat hy nu niet mede gaen en konde.

Coopman. Antwoorde de Prins niet ?

Zeeu. Ja / de Prins seyde / ick sal wel ober komen sonder u.

Coopman. Nam Tromp gheen ander afscheyt vande Prins / als sijne Hoocheydt in des Vice Admiraels Schip ober geaen was ?

Zeeu. Tromp quam eens by sijne Hoocheyt / in des Vice Admiraels Schip / dan bleeffe niet lange / maer peurde vast naer Helboet-flups / soo ras als hy konde.

Hagenaer. Hy is wel een France Joncker / maer is noch spick spelder nieu / ende en weet vande Hoofsche manieren noch niet.

Coopman. Daer en gelden gheen Hoofsche manieren / maer manieren / om het Landt ende den Prince te dienen.

Zeeu. Siet Monsieur Joncker / hier aen merckt men wel / hoe beel dat jyllder / Hollanders vande Prins hout / ende hoe jyllders hem acht.

Hagenaer. Of Marten Tromp een Vercken is / dat en rebondeert daerom op alle de Hollanders niet / de Prins wozt vande Hollanders / soo beel / ende meer / geacht / ge-eert / ende bemint / als vande Zeeuwen.

Zeeu. Dat blijkt wel / uwon Admirael laet de Prins baren / ende de gheheele Plote daer hy wel met recht hadde behooren by te blijven / want aen onse Prins is meer gelegen / als men wel meent : ende dats al wel gedaen / men siet hier Martens niet eens ober aen ? beget had dat een Zeeuschen Admirael gedaen / me hadden hem vande haepe gebruyt soo haest hy aen Lant had gekomen.

Hagenaer. 't was best dat hy niet mede en voer / want had Marten Tromp / met de Prins te Londen gekomen / de heele Supte hadder mede onteert geweest ofte hy most vooz Bulle-back gedient hebben / om de kinderen mede te bedde te jaghen.

Coopman. 't is wonder dat / dat soo gepasseert / ende Tromp wel af genomen is / daermen nochtans andere / om minder saecken / grootelijcx gestraft heeft / het schijnt datmen vanden eenen verstaen wil / ende vanden anderen niet.

Hagenaer. Het schijnt dat Marten Tromp / sijnen grooten Mast / met boozdacht afghezeypt heeft / want ick heb den Lieutenant Blugh / in dien tijt hoozen segghen / dat Tromp sijne Hupsvrouwde (als hy mette Prins / van Helboet-flups 't zepl soude gaen) belasten / dat sy dien dach niet van daer soude gaen / want hy hoopte haest weer by haer te zijn / hy moet al wat boozsieninghe in hem hebben / doch dat waer geen wonder / want hy noempt sijn selven / de Godt vander Zee.

Joncker. Wel wat meuch is segghen / wat wil is ons wijsmaecken / dat de Man geck is ?

Hagenaer. Niet veel beter / 't is waer dat ick segge / ick weet het van luyden die 't gehoozt

ghehoort hebben / dat hy / doen hy den Buzugum met Iuffzhou Berck-houts was / tegens haer sepde / Engelijen / (want soo noempt hy haer) wat ben jy gheluckich dat ons lieben Heer / de Godt bande Zee booz u bewaert heeft / ja mocht ick te Lande soo Kiegeren / als te Water / het souder anders gaen.

Stierman. Hy mach de Sot bande Zee / ende de Par te Lande zijn / wat quelt ons dien laet-dunckende Geck.

Joncker. Waerom ist een laet-dunckende Geck ?

Schipper. Dat sal ick u wel segghen / hy laet hem boozstaen / dat hy soo veel / en meer is / als de Prins selber /

Joncker. Waer blyckt dat ?

Schipper. Hoozt toe / 't is gheschiet dat de Coninginne van Engghelandt inden Haghe was / ende soude met Martens Schip / ende meer andze Schepen / ober varen naer Engghelandt : de Prins was hare Majestept Conboperen tot Schebelinghe op de Strandt / want de Schepen waren booz Schebelinghe ghekomen / nu soo laghender twee Schepen / inde Nase / booz den Bziel / die gheladen waren met Amonitie van Oozloghe / die met dat selvighe Conbop / naer Engghelandt souden varen : dese Schepen / hadden haer Licenten al boldaen / ende hadden acte van 't Collegie ter Admiralitept / om vyz te moghen upt varen : want sulcx is het accoord / tussen Brancckrijck / Engghelandt / etc. ende desen Staet / dat sy vyz alle Amonitie van Oozloghe (met holdoeninghe van Conbop / ende Licenten) moghen upt boeren / mits stellende bozghje / dat de selve niet en sullen / directelijck ofte ondirectelijck / gheboert worden in Vpanden Lande / het Collegie ter Admiralitept / hadde tot Conbop van dese twee boozsepde Schepen / gheozdonneert / Capiteyn Jonge Boer Jaap / ende Capiteyn Sozghje / om d' selve onder de Vlagghje booz Schebelinghe te bzenghen / diese dan boozt souden gheleypden in Engghelandt / nu soo warender twee Staets-personen inden Bziel / hoe die hieten / ofte van wat Stadt dat die waren / en weet ick niet / d' selve Staets-personen wilde de booznoemde Capiteynen verbieden / mette boozsz Amonitie Schepen upt te loopen / de Capiteynen (die dese personen niet en kenden / sepden dat sy acte ende last hadden van hare Heeren ende Meesters / om de Schepen te bzenghen daer het hun / gheozdonneert was / dat sy met haer lieden niet te doen en hadden / dat sy / soo haest als 't ghet hy quam / soudent 't zepl gaen / onderrusschen quam daer een Schip in / met een Prince Vlagghje boven 't welck bekendt wert den Dollen Harroch te zijn / op de Kreedde komende / was Marten daer in / die sijne Hoochept expresselijck hadt ghesonden om de boozsz Amonitie Schepen te halen / alsoo het den goeden Prince verdzoot / daer langher inde koude / op Strandt / te wachten / Marten Tromp / en was soo haest aen Lant niet / ofte dese Staets-personen maechten haer by Martens bekendt / wat sy hem sepden / dat weet ick niet / immers Marten haer lieden ghesproken hebbende / boer aen boozt bande booznoemde Capiteynen / ende verbode de selve / mette boozsz Amonitie Schepen upt te loopen / de Capiteynen opseerden daer teghen / eventwel Marten maechten soo veel met dzepphementen van Caffen / dat de Officieren / de breefe van Cassarie int lijf kregghen / (want sy kenden Martens wzeethept wel) soo dat de Schepen moften blijven liggghen. Siet daer of Marten hem niet en liet duncken meer te zijn als de Prins ? want de Schepen / daer de Prins hem expresselijck om hadde ghesonden / contremandeerde hy. Dit nu soo bestelt hebbende / Marten gaet

naer den Hage/ ende rapozteerde aldaer aende Staten van Hollandt/dat dese boozhs
Schepen / waren tot dienste vanden Coninck van Enghelandt teghens het Parle-
ment / het welcke soude strecken tot groote pzejuditie van Godes Kercke/ ende van
desen Staet / (sulcken schijn-heylich is hy een / maer om d'arme Matroosen bloet
upt te suppen/ daer en maecht hy geen conscientie van) de Staten van Hollandt/ die
gheen pertije vanden Coninck ofte Parlement / maer Neutrael zijn / Draechden
Marten / door wiens ordze / dese Schepen naer Enghelandt soudent gaen / hy sepde
door ordze van sijne Hoocheyt / ende 't Collegie ter Admiraliteyt / waer op de Sta-
ten hem antwoorzen / soo volcht die ordze van / Marten siende dat hy de wint soo
booz in ghekregeen hadde / vouchde hem naer de Staten Generael / meenende daer
beter troost te krijghen / maer hare Ho: Mo: sijne propofitte ghehoort / ende sijne oz-
dze verstaen hebbende / kreech Marten de selve antwoorde / die hem de Staten van
Hollandt hadden ghegheben / hier was Marten int bijsten / de boeling ober de Zee/
ende en wist niet wat doen / hy ginch naer Schevelinghe by de Prins/ wat hem die
sepde/ heeft hy wel ghehoort.

Hagenaer. Ja ick weet het oock wel / ick hebt verstaen van eenighe personen die
daer by stonden/ dan dat en dient nu niet verhaelt/ maer ick sal dat referveren totter
tijdt / dat ick eens het heele leven van Marten Tromp Journaels ghewijs / sal in
druck laten upt gaen / dan salmen wel wat anders hoozen / dat niet eens te pas en
kompt / by 't ghene hier verhaelt is / ick moet hem eens ter beghe ten thoon ferten/
in reconbentie van 't ghene hy aen mijn Keef / den Vice Admirael Berchem / soo
schelmaechrich ghedaen heeft / dien klood en leyt niet stil / maer loopt noch / doch in-
dien Marten Tromp / ende sijne noch willen op houden van eerlijcke Lypden te
hozt te doen / soo sal hy veel van sijne vuplichheyt smozen ende my van moepten ont-
lasten.

Coopman. Hoe ginch het boozt met die twee Schepen / die d'Admonitie van
Gozloghe in hadden ?

Schipper. Die werden ghehaelt ende by de Blagge/ ofte Plote/ booz Schevelin-
ghen ghebracht/ ende soo boozt naer Enghelandt/

Coopman. Wiep dat soo slecht af sonder datter yet anders naer volchden ?

Schipper. Ick en hebber boozts niet van ghehoort / hoe wel dat het een groote
foute van Martens was.

Hagenaer. Ick wel / hadde de Coninginne van Enghelandt / niet booz Tromp
gheschreven ende aenden Prins versocht / dat sijne Hoocheydt / hem die foute / booz
dese mael beliefsden te bergheben / ick meene dat Marten / niet alleen gheaffeert te
wozden / niet soude byp gheweest hebben / de Fiscael Silla ende den Hooghen
Chrijs-raet wilden aen hem riecken / wat het grootste delict dat eenen Chrijs-
man doen kan / is / teghens d'ordze en Commandement van sijnen Generael te
oposeren.

Zeeu. Al wat Marten doet / is al wel ghedaen / hy heeft met sijn Wijf wel soo veel
groote Vrienden behiljckt / die sullent wel booz hem upt voeren

Hagenaer. Dat mooght ghy wel segghen Jongman / niet tegenstaende datter door
Tromps Wandeborzen / ende quade comportementen / soo veel schade gheschiedt
is / ende Schepen ghenomen zijn / (door dien datter soo weynich Schepen van sijn
Blagge in Zee plachten te zijn /) soo bleef Marten eventwel noch thups.

Joncker.

Joncker. Dat geschiedt met consent van sijne Hoogheyt / ende de Heeren Staten / om redenen van sijne siekten / ende accidenten / die hy in s' Landts dienste / ende dooz onghemack bande Zee ghehaelt heeft /

Hagenaer. Ja in s' Landts dienste ende dooz onghemack bande Zee / 'tis daer van niet / hy en heeft de Zee niet veel overvallen / 't sedert dat hy Admirael is geweest / 't mach zijn dooz / ende van eenighe restanten / die hem de Backers- Wou / tot Har- wits in Enghelandt / (staende sijn tweede Houwelijck) heeft by gheset / dat breecht ghemeenlijck / inde Meert op / ende daer moetmen den 10. May rekeninghe van gheben / daerom is Marten doen aen Landt ghebleven. Maer ten is niet vzeemt / 't is Martens manier / ende ghewoonte / sieck te zijn / ofte eenighe andere excuse te binden / wanneer een Spaensche- Vloot vooz handen / ofte veel Dpandt in Zee is.

Joncker. Wanneer is dat dan ghebeurt ?

Hagenaer. Leest dat boucrken eens / daer ick flus van vermaende / dat van Mar- ten Cromps loffelijcke daden spreekt / daer sult ghy 'twel in binden / waer / wan- neer / ende op wat tijt / maer het heeft nu een ander beschept / Marten en is niet te vreden met het Admiraelschap alleen / hoe wel een verfoon van sulcken billen afkompste sulcx niet toe en kompt / als altyt bedient gheweest zijnde hy de Ridder- schap. Edele ende Grootste van 't Landt / maer Marten blijft mede 't huys / om de denominatie te solliciteren / end een Compagnie daer hy te krijghen / ende ten is hem noch niet eben eens wat Compagnie het is / maer was eenen tijt voozleden / soo laet- dunckent / dat hy hem wel dozt laten verluypden / datmen hem behoorden de Compagnie vanden Commandeur vanden Bziel / ende het Commandement / mede te gheben /

Joncker. Zy moocht het segghen / maer ick gheloof het niet /

Hagenaer. Ich weet dat het waer is / ende soude wel gheloofwaerdighe getuy- ghen konnen vooz den dach bzenghen / die verklaren souden / dat sy Cromp hebben hoorzen segghen / ende hem Vanteren / dat hy wel eenen Admirael hadde konnen de voet lichten / ende eene Vice Admirael vooz den broes jaghen / hy soud oock wel eenen Commandeur vanden Bziel de voet lichten / dan daer was lefent een Heer inde Staten / die hem ober sijn 't huys blyben / sulcken bzabe Wambays / met een paer fraye Moutwen / gaf : doch Marten set daer sijn onbeschaemde Backhuys te- ghens / ende schut het op sijne beere tanden af /

Joncker. Wie wasser doch inde Staten / die den Heer Admirael Cromp / een Wambays soude dozben gheben ? alle de Heeren Staten respecteren / ende eeren de Maan ten hoochsten vooz sijne ghedane diensten / ick woude wel dat ghy my dien Heer eens noemde /

Hagenaer. Ich en kenne alle de Heeren niet / doch sijnen naem Ruyk my wel dooz de oozen / maer ick en kan hem niet noemen /

Zeeu. Wat dienst heeft Marten toch opt ghedaen Joncker ? als andere Cap- itepnen hare Brijzen te usurperen / ende de Bupten te ontfutselen /

Joncker. Wiens Brijzen heeft hy geusurpeert / ende wat Bupten heeft hy de Ca- pitepnen ontfutselt ?

Zeeu. Dat kan ick u wel segghen / nu hozteling de Brijz van Capiteyn Ringels / als terfont verhaelt is. Inden tijdt als de Spaensche- Vloot in Dupns quam / de

Wijls van Abzam Crijnfen/ ende meer andere / die ick alle niet pertinent verhaelen en kan/ dooz dien darter soo veel zijn / ende mijn hooft gheen Register en is. Ende wat aengaet de Bupten / heeft hy niet meest al de Bupt die bande Spaense-Bloot/ in Dupys / quam de Commandeurs / Capitepnen ende de Matroosen / ontfuselt? dooz sijn bedelen ende pzacherpen/ hoe wel hy selfs niet een Schip ghenomen/ noch een Man ghequetst ofte doot / jae niet een schoot dooz sijn Schip en hadde?

Joncker. Had het den Admirael niet toe ghecomen / de Staten en soudent hem niet ghegheben hebben ; ende seght my eens / hoe veel Bupt heeft hy meer ghehad als d' andere ?

Zeeu. Jae toe komen / waer komen hem 23000 : guldens toe ? daer de Vice Admiralen elck maer hondert Rijcx-daelders kregghen / ende de Capitepnen ende de arme Matroosen / die twerck ghedaen / ende den Bupt ghenomen ende ghekregghen hadden / en mochten elck gheen maent gagie krijghen / had Marten dan noch niet ghezacht?

Joncker. Hola Maet sy en soudt dat niet konnen waer maken dat den Admirael een pzacher is

Zeeu. Ick soudt wel waer maecken konnen / daer sadt doens een Heer inde Staten Generael / ick en kan hem niet noemen / maer twas een huyzn Man / uyt het Boozder quartier / die heeft teghens mijn Heef / selver ghesepdt / dat Marten op die tijt / eer dat den Bupt upghedeelt was / by hem quam solliciteren / ende seyde / met sijne Dlepemde tonghe / ghelijck hy wel kan / ende veele daer dooz abuseert / mijn Heer / den Bupt en is soo veel niet / al ist een groote Vloote ghelweest / dat die onder soo veel menschen helpen kan / het soude een Man helpen konnen / ick bidt mijn Heer etc. sulcken pzacher ist een / die de arme Matroosen / haer gherechticheyt / die sy niet sweet en pericul bekomen hebben / jae goet / en bloet in supyt / wil jyt niet gheloooven / ick soudt dooz mijn Heeff by den selben Heer noch wel konnen doen blijcken / want hy leeft noch / ende compt te Mey wederom inde vergaderinghe van Staten Generael sitten /

Predicant. Jae booz waer / is den Admirael Tromp sulcken Man een? als ick nu van u allen hebbe ghehoort ? had ick ende meer andere van mijn Broeders / dat booz desen gheweten / wy en souden van hem soo veel niet hebben ghehouden als wy nu wel ghedaen hebben /

Hagenaer. Jae Domine / hadt ghy ende veele van u Broederen / soo veel van hem niet ghehouden / noch ghesnackt / ten soude apparentelijck niet Tromp soo verde niet ghekomen hebben / maer dooz utws ghelijcke Broederen / praten ende schryben / is de Gemeente verblint gheworden / ende Marten tot sulcken Staet gekomen / die nu soo hooberdich / trots / stout / ende wreet geworden is / dat hy meent / dat hy niet misdoen en kan.

Predicant. Ick noch mijne Broederen / en hebben ons niet bemoept / met vanden Admirael yet te seggen / ofte te schryben / anders als wy dooz de Gemeente ghehoort en hebben / ende men seyt booz een gemeen spreck-wort / dat van veel geseyt wort / wort veel tijt naer geseyt oock al hadden wy daer pers / tot sijnen faveur / daer in willen seggen / ofte schryben / dat en soude inde saecke niet gedaen hebben / want wat Godt van te boozen gheozdonneert heeft / moet nootsakelijck geschieden / **D L.** seyde strax dat de Gemeente verblint was gheworden / Godt heeft haer sonder twyffel /

twijffel/ die verblintheit/ ende sulcken Admirael tot een straffe toe gesonden/ sonder dat wy daer in ghesproken ofte gheschreven hebben/ Hagenaar. Ick heb altyt gehoort/ dat een Predicant/ opt stoel/ inde Kercke sepe/ dat nu de rechten Gedeon gecomen was/ die ons Lant van onse Wpanden verlossen soude/ daer mede Marten Tromp notificerende/ als of hy ons die metten vingher aen wees/ ist Landt niet wel dooz hem verlost? Ick meene dat het Landt (by sijnen tijdt) wel van Schepen verlost is/ die de Dypkerckers ghenomen hebben; soude dien Predicant die ghenomen Schepen wel booz onse Wpanden gheacht/ ofte ghehouden hebben? ende wat het schryben aengaet/ daer en weet ick niet van te seggen/ maer veel geleerde luyden houden het daer booz/ dat beele loff/ ende andere dichten/ soo int Neerlandts/ als Latijn/ tot glorie van Marten/ jae self den Britanischen Blixem ende Donderflach by Professoren/ ende Predicanten gheschreven zijn/ te meer om dat daer in te pas ghebrocht wordt/ eenen jonghen Student die cozts upt Engelant ober gecomen soude zijn geweest/ ende tot Orfozt gestudeert hadde/ waer upt men lichtelijck presumeren can wat Man het is/ die d'selbe bouckkens heeft geschreven/ die nergens anders toe en dienen/ als de Ghemeente te verblinden ende tegens hare Prince ende Regierders op te hitfen/ ende seditieus te maken/ 't waer beter dat sulcke Luyden de Heyl'ghe Schrift wel ter deghe ondersochten/ om de Ghemeente Gods Woort wel upt te legghen/ ende den rechten wech der salicheit aen te wijfen/ als haren tijdt/ met het sussen ende schryben van sulcke onnoodighe Boucken (die anders niet en dienen/ als boose Strick en in het Landt, om de onnoodsele Ghemeente in te verwerren/ en af te trecken vande goede gheneghentheit ende liefde die sy tot haren Prince en Oberheyt/ draeghen) onnuttelijck te verslyten/ ende hare Studie te versupmen/ d'welck oorzake is dat sulcke Broeders op stoel komen/ de/ veeltijts/ (in plaets vande Ghemeente wat stichtelijc ende troostelijc te vermanen) staen en rateren/ ende praten sonder slot/ soo dat de Ghemeente/ meer gheergert als ghesticht/ upt de Kercke gaen.

Zeen. Soudent Predicanten zijn/ die Marten tot dien staet gebrocht/ ende sulcke bouckkens gheschreven hebben? dat ghelooft ick niet/ altyt in Zeelandt en zijn sulcke Predicanten niet/ want hadden wijlders sulcke Predicanten/ wijlders settense vant hooft/ int Cabelliaus-rupm/ om daer te praten ende te schryben.

Brilleman. Ick sien wel niemandt en sal hier van mijne Ooghen-salbe/ Wzillen ofte Verrekiijkers kooopen/ dit volck kan al te wel ende verde sien/ sy souden wel sien dooz een beteerde-huyck/ wat een bedelaer/ rijckman/ ofte pemaent anders in sy tas draecht/ al waert de tas van Marten Tromp selfs/ want naer ick hoor is die al by wel ghebold/ ick wil gaen loopen naer den Haghe/ Amsterdam etc. daer sal mijn Coopmanschap wel gelden/ want daer hebben de luyden wel Oog-salbe/ Wzillen/ ende Verrekiijkers van doen/ om dat sy gheen goede ooghen noch ghesicht en hebben/ Adieu mijn Heeren al te samen.

Coopman. Adieu Boost/ nu vrienden mijnen tijdt is oock ghehomen/ ick wil u af te samen goeden dach wenschen/ Domine gaet ghy mede?

Predicant. Ja ick Broeder/ goeden dach Mannen al te mael.

Hagenaar. Goeden dach mijn Heeren alle bepde/ ick mach mede gaen/ 't is langh ghenouch van dien stinck-been ghepraet.

Joncker. Messieurs 't wort oock mijn tijt/ bon jour tertouts.

30
 Zeeu. Goeden dach Monsieur Joncker/ met jou Frans/ kom Maets willen wy
 mede gaen ?
 Weert. Daert wel vrienden altemael/ ick danck jou booz u gelt.

FINIS.

Zeeu.

is witten by

